

Text2, in Kuznecova, A. I. - Kazakevich, O. A. - Joffe, L. Ju. - Helimskij, E. A. 1993:
Ocherki po sel'kupskomu jazyku. Tazovskij dialket, Moscow

Text2.001

Ukkir qum ilimminti.

Ukkir qum ilimminti3.

ukkir qum ili -mmi -nti -3

ukkir qum ili -mpi -nti -3

num n v -v.tense -v.deriv.v -v.pn

один человек жить -PST.NARR -IPFV -[3SG.S]

one man live -PST.NARR -IPFV -[3SG.S]

eins Mensch leben -PST.NARR -IPFV -[3SG.S]

Один человек жил.

There lived a man.

Es lebte ein Mann.

Text2.002

Ukkir ijati, ukkir imati, naåkir åsäsit.

Ukkir ijati, ukkir imati, naåkir åsäsit

ukkir iija -ti ukkir ima -ti naåkir åsäsit

ukkir iija -ti ukkir ima -ti naåkir åsäsit

num n -n.case-poss num n -n.case-poss num n

один ребёнок -3SG один жена -3SG три отец.и.дети

one child -3SG one woman -3SG three father.and.children

eins Kind -3SG eins Frau -3SG drei Vater.und.Kinder

Один сын у него, одна жена у него, трое вместе с отцом.

He had a son, a wife, together with the father they were three people.

Er hatte einen Sohn, eine Ehefrau, zusammen mit dem Vater waren sie zu dritt.

Text2.003

Tåttak åppinti.

Tåttak åppinti3.

tåtta -k åp -pint -i -3

tåtta -k åå -mpi -nt -i -3

n	-n.deriv.adv	v	-v.tense	-v.mood	-INS	-v.pn
богач	-ADV	быть	-LAT.PST	-EP	-[3SG.S]	
rich.man	-ADV	to.be	-LAT.PST	-EP	-[3SG.S]	
reicher.Mann	-ADV	sein	-LAT.PST	-EP	-[3SG.S]	

Он богатый был.

He was rich.

Er war reich.

Text2.004

Áátäti kot't'i eppa3, tötta.

Áátäti kot't'i eppa3, tötta.

áátä -ti kot't'i ep -pa -3 tötta

áátä -ti kot't'i ee -mpi -3 tötta

n	-n.case-poss	adv	v	-v.tense	-v.pn	n
олень	-3SG	много	быть	-PST.NARR	-[3SG.S]	богач
reindeer	-3SG	many	to.be	-PST.NARR	-[3SG.S]	rich.man
Rentier	-3SG	viel	sein	-PST.NARR	-[3SG.S]	reicher.Mann

Оленей у него много было, богач.

He had many reindeer, he was a rich man.

Er hatte viele Rentiere, er war ein reicher Mann.

Text2.005

Qitim muntik ampati, töttim ampati, ukkir miqin namanti ilimpa.

Qitim muntik ampati, töttim ampati, ukkir mi

qit -i -m muntik am -pa -ti tötti -m am -pa -ti ukkir miq

qit -i -m muntik am -mpi -ti tötti -m am -mpi -ti ukkir miq

n	-INS	-n.case	pron	v	-v.tense	-v.pn	n	-n.case	v	-v.tense	-v.pn	num	pp
мох	-EP	-ACC	все	съесть	-PST.NARR	-3SG.O	земля	-ACC	съесть	-PST.NARR	-3SG.O	один	у
moss	-EP	-ACC	all	eat	-PST.NARR	-3SG.O	earth	-ACC	eat	-PST.NARR	-3SG.O	one	by
Moos	-EP	-ACC	alle	essen	-PST.NARR	-3SG.O	Erde	-ACC	essen	-PST.NARR	-3SG.O	eins	bei

namanti ilimpa3.

namanti ili -mpa -3

namanti ili -mpi -3

adv	v	-v.tense	-v.pn
так	жить	-PST.NARR	-[3SG.S]

so live -PST.NARR -[3SG.S]

so leben -PST.NARR -[3SG.S]

Мох весь (олени) съели, землю съели - на одном месте столь (долго он) жил.

The reindeer ate the moss, ate the earth, they were settled.

Die Rentiere haben das Moos gegessen, die Erde gegessen - sie waren sesshaft.

Text2.006

Niini tol't'isä suurin'n'a.

Niini tol't'isä suurin'n'a3.

niini tol't'i -sä suurin' -n' -a -3

niini tol't'i -sä suuriš -ŋ -i -3

adv n -n.cas v -v.tense -INS -v.pn

потом лыжи -INSTR охотиться -PRS -EP -[3SG.S]

then skis -INSTR hunt -PRS -EP -[3SG.S]

dann Ski -INSTR jagen -PRS -EP -[3SG.S]

Потом (кроме того) на лыжах он охотится.

Then he hunted on skis.

Dann jagte er auf Skiern.

Text2.007

Qaqlisä ašša qaqlitta3, t'aŋak tol't'isä suurin'n'a3.

Qaqlisä ašša qaqlitta3, t'aŋak tol't'isä suurin'n'a3.

qaqli -sä ašša qaqlitta -3 t'aŋak tol't'i -sä suurin' -n' -a -3

qaqli -sä ašša qaqlitti -3 t'aŋak tol't'i -sä suuriš -ŋ -i -3

n -n.cas ptcl v -v.pn adv n -n.cas v -v.tense -INS -v.pn

нарты -INSTR NEG ехать.на.санах -[3SG.S] просто лыжи -INSTR охотиться -PRS -EP -[3SG.S]

sledge -INSTR NEG ride.a.sledge -[3SG.S] simple skis -INSTR hunt -PRS -EP -[3SG.S]

Rentierschlitten -INSTR NEG Schlitten.fahren -[3SG.S] einfach.so Ski -INSTR jagen -PRS -EP -[3SG.S]

На нарте не ездит, только на лыжах (он) охотится.

He does not drive on a sleigh, he simply hunts wearing skis.

Er fährt nicht mit dem Schlitten, er jagt einfach skifahrend.

Text2.008

Suurim nuk qəttiŋiti n'ärqi loqa i səri loqa košnij 'eeli tuuti.

Suurim nuk qəttiŋiti n'ärqi loqa i səri loqa košnij t'eeli tuuti

suurim	nuk	qətti	-ŋ	-i	-ti	n'ärqi	loqa	i	səri	loqa	košnj	t'eeli	tuu
suurip	nuk	qət	-ŋ	-i	-ti	n'ärqi	loqa	i	səri	loqa	košnj	t'eeli	tuu
n	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	adj	n	conj	adj	n	pron	n	v
зверь	так	убить	-PRS	-EP	-3SG.O	красный	лисица	и	белый	лисица	каждый	день	таскать
(wild).animal	so	kill	-PRS	-EP	-3SG.O	red	fox	and	white	fox	every	day	carry
Tier	so	töten	-PRS	-EP	-3SG.O	rot	Fuchs	und	weiß	Fuchs	jeder	Tag	schleppe

Зверя так добывает: красную лису и белую лису каждый день таскает.

He kills wild animals: he drags red foxes and white foxes every day.

Er tötet wilde Tiere: er schleppt jeden Tag Rotfüchse und Weißfuchse.

Text2.009

Ukkir t'ontooqin nilleesa3 - n'i qajim ašša qəttiŋiti.

Ukkir t'ontooqin nilleesa3 - n'i qajim ašša

ukkir	t'ontoo	-qin	nillee	-s	-a	-3	-	n'i	qaj	-i	-m	ašša
ukkir	t'onti	-qin	nillee	-s	-i	-3	-	n'i	qaj	-i	-m	ašša
num	n	-n.case	v	-v.tense	-INS	-v.pn	-	ptcl	pron	-INS	-n.case	ptcl
один	середина	-LOC	остановиться	-PST	-EP	-[3SG.S]	-	NEG	кто/что	-EP	-ACC	NEG
one	middle	-LOC	stop	-PST	-EP	-[3SG.S]	-	NEG	who/what	-EP	-ACC	NEG
eins	Mitte	-LOC	stehen.bleiben	-PST	-EP	-[3SG.S]	-	NEG	wer/was	-EP	-ACC	NEG

qəttiŋiti.

qətti -ŋ -i -ti

qət -ŋ -i -ti

v -v.tense -INS -v.pn

поймать -PRS -EP -3SG.O

kill -PRS -EP -3SG.O

töten -PRS -EP -3SG.O

Однажды остановился (его удача прекратилась) - ничего не добывает.

At some point he stopped, he does not kill anything anymore.

Irgendwann hat er aufgehört, er tötet nichts mehr.

Text2.010

T'aŋkil' mannimpatı - meelti t'äänki?

T'aŋkil' mannimpatı - meelti t'äänki?

t'aŋki -l' manni -mpa -ti - meelti t'äänki -3

t'aŋki	-l'	manti	-mpi	-ti	-	meelti	t'ääŋki	-3
n	-n.deriv.adj	v	-v.deriv.v	-v.pn	-	pron	v	-v.pn
ловушка	-ADJ	взглянуть	-DUR	-3SG.O	-	всегда	отсутствовать	-[3SG.S]
trap	-ADJ	look.at	-DUR	-3SG.O	-	always	be.absent	-[3SG.S]
Falle	-ADJ	anblicken	-DUR	-3SG.O	-	immer	abwesend.sein	-[3SG.S]

Ловушки смотрит - совсем (ничего) нет.

He looks at the trap, there is nothing inside it.

Er schaut sich die Falle an, es gibt überhaupt nichts drinnen.

Text2.011

Qajim meeläk.

Qajim **meeläk.**

qaj	-i	-m	mee	-lä	-k
qaj	-i	-m	mee	-lä	-k
pron	-INS	-n.case	v	-v.mood	-v.pn
кто/что	-EP	-ACC	сделать	-OPT	-1SG.S
who/what	-EP	-ACC	make	-OPT	-1SG.S
wer/was	-EP	-ACC	machen	-OPT	-1SG.S

"Что буду делать?"

"What am I going to do?"

"Was werde ich tun?"

Text2.012

Imati nuk kətiŋiti: Tan, irəə, košnij t'eeli iki koraläš, nom nul't'ik na šunti meenti.

Imati **nuk kətiŋiti:** **Tan, irəə, košnij t'eeli iki**

ima	-ti	nuk	kəti	-ŋ	-i	-ti	tan	irəə	košnij	t'eeli	iki
ima	-ti	nuk	kəti	-ŋ	-i	-ti	tan	ira	košnij	t'eeli	iki
n	-n.case-poss	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	pron	n	pron	n	ptcl
жена	-3SG	так	сказать	-PRS	-EP	-3SG.O	ты	муж	каждый	день	NEG.IMP
woman	-3SG	so	say	-PRS	-EP	-3SG.O	you	old.man	every	day	NEG.IMP
Frau	-3SG	so	sagen	-PRS	-EP	-3SG.O	du	Alte	jeder	Tag	NEG.IMP

koraläš, **nom nul't'ik na šunti meenti3.**

kora	-l	-äš	nom	nul't'ik	na	šunti	mee	-nti	-3
kora	-al'	-äš	nom	nul't'ik	na	šunti	mee	-nti	-3
v	-v.deriv.v	-v.mood.pn	n	adv	pron	pron	v	-v.deriv.v	-v.pn

охотиться	-INCH1	-IMP.2SG.S	бог	так	эта	ACC.2SG	сделать	-IPFV	-[3SG.S]
hunt	-INCH1	-IMP.2SG.S	god	so	this	ACC.2SG	make	-IPFV	-[3SG.S]
jagen	-INCH1	-IMP.2SG.S	Gott	so	dies	ACC.2SG	machen	-IPFV	-[3SG.S]

Жена так сказала: "Ты, муж, каждый день не ходи на охоту, бог так тебя сделал."

The wife says: "Husband, do not go hunting every day, God made you that way."

Die Ehefrau sagt: "Du, Mann, gehe nicht jeden Tag jagen, Gott hat dich so gemacht."

Text2.013

A təm nık kətiŋiti: Aj qəntaŋ miŋa, pooŋiltentak qaj nı't'ik ŧım meenti.

A təm nık kətiŋiti: Aj qəntaŋ miŋa,

a təm nık kəti -ŋ -i -ti aj qə -nt -a -ŋ miŋa

a təp nık kəti -ŋ -i -ti aj qən -nt -i -k miŋa

conj	pron	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	conj
a	он/она	так	сказать	-PRS	-EP	-3SG.O	опять	уйти	-FUT	-EP	-PRS	будто
but	(s)he	so	say	-PRS	-EP	-3SG.O	again	go.away	-FUT	-EP	-PRS	as.if
aber	er/sie	so	sagen	-PRS	-EP	-3SG.O	nochmal	weggehen	-FUT	-EP	-PRS	als.ob

pooŋiltentak

qaj nı't'ik ŧım meenti3.

pooŋi -l -tent -a -k qaj nı't'ik ŧım mee -nti -3

pooŋiŧ -al' -nti -nt -i -k qaj nı't'ik ŧım mee -nti -3

v	-v.deriv.v	-v.deriv.v	-v.mood	-INS	-v.pn	pron	adv	pron.Acc	v	-v.deriv.v	-v.pn
переваливать	-INCH1	-LAT.FUT		-EP	-1SG.S	кто/что	так	ACC.1SG	сделать	-IPFV	-[3SG.S]
transfer	-INCH1	-LAT.FUT		-EP	-1SG.S	who/what	so	ACC.1SG	make	-IPFV	-[3SG.S]
hinüberwälzen	-INCH1	-LAT.FUT		-EP	-1SG.S	wer/was	so	ACC.1SG	machen	-IPFV	-[3SG.S]

A он так сказал: "Еще пойду, мол, поищу, кто так меня сделал."

He said: "I am going again, I shall look for the man who created me."

Er sagte Folgendes: "Ich gehe noch mal, ich werde den Mann suchen, der mich erschaffen hat."

Text2.014

Niini na qənminti, ima aamtälä qala, na oomniminti too t'eel'tont'il kotänti tätti.

Niini na qənminti3, ima aamtälä qala3, na

niini na qən -mint -i -3 ima aamti -lä qala -3 na

niini na qən -mpi -nt -i -3 ima aamti -lä qali -3 na

adv	pron	v	-v.tense	-v.mood	-INS	-v.pn	n	v	-v.deriv.adv	v	-v.pn	pron
потом	эта	уйти	-LAT.PST		-EP	-[3SG.S]	жена	сидеть	-V.ADV	остаться	-[3SG.S]	эта

Niini	mititi		ima,	määtat		kuurip	nüüjiti,		ponä				
niini	miti	-ti	ima	määat -a -t		kuuri -p	nüü -ŋ -i -ti		ponä				
niini	miti	-ti	ima	määat -i -n		kuuri -m	nüü -ŋ -i -ti		ponä				
adv	v	-v.pn	n	n	-INS	-n.case	n	-n.case	v	-v.tense	-INS	-v.pn	adv
потом	измазать	-3SG.O	женщина	чум	-EP	-GEN	грань	-ACC	открыть	-PRS	-EP	-3SG.O	наружу
then	soil	-3SG.O	woman	tent	-EP	-GEN	border	-ACC	open	-PRS	-EP	-3SG.O	out(side)
dann	beschmieren	-3SG.O	Frau	Zelt	-EP	-GEN	Rand	-ACC	öffnen	-PRS	-EP	-3SG.O	nach.außen

mannimpa3.

manni -mpa -3

manti -mpi -3

v -v.tense -v.pn

взглянуть -PST.NARR -[3SG.S]

look.at -PST.NARR -[3SG.S]

anblicken -PST.NARR -[3SG.S]

Потом вот что сделала женщина, край двери открыла, на улицу посмотрела.,

And then, what the wife did was that she opened the door and looked outside.

Und dann, was die Frau machte, sie öffnete die Tür und schaute hinaus.

Text2.017

Səri soqqiti i səri qaqlin taqqaš, nääkir səri qopti saáriminti.

Səri	soqqiti		i	səri	qaqlin		taqqaš,	nääkir	səri	qopti
səri	soqqi	-ti	i	səri	qaqli	-n	taqqaš	nääkir	səri	qopti
səri	soqqi	-ti	i	səri	qaqli	-n	taqqaš	nääkir	səri	qopti
adj	n	-n.case-poss	conj	adj	n	-n.case	n	num	adj	n
белый	сокуй	-NOM.3SG	и	белый	нарты	-GEN	подстилка	три	белый	бык
white	fur.coat	-NOM.3SG	and	white	sledge	-GEN	bedding	three	white	bull
weiß	Pelzmantel	-NOM.3SG	und	weiß	Rentierschlitten	-GEN	Unterlage	drei	weiß	Stier

saáriminti3.

saári -mmint -i -3

saári -mpi -nt -i -3

v -v.tense -v.mood -INS -v.pn

привязать -LAT.PST -EP -[3SG.S]

yoke -LAT.PST -EP -[3SG.S]

einspannen -LAT.PST -EP -[3SG.S]

(Видит) белый сокуй и белая подстилка нарты, три белых быка запряжены.

She saw a white fur coat, a white sledge bedding and three white bulls.

Sie sah einen weißen Pelzmantel, eine weiße Schlittenunterlage und drei weiße Stiere.

Text2.018

Olimti šitti qəəŋiti, tii t'attiŋiti - las - aj too t'attiŋiti - las.

Olimti			šitti	qəəŋiti,			tii	
oli	-m	-ti	šitti	qəə	-ŋ	-i	-ti	tii
oli	-m	-ti	šitti	qəə	-ŋ	-i	-ti	tii
n	-n.case	-n.case-poss	prev	v	-v.tense	-INS	-v.pn	adv
голова	-ACC	-3SG	в.разные.стороны	бросать	-PRS	-EP	-3SG.O	сюда
head	-ACC	-3SG	in.different.direction	throw	-PRS	-EP	-3SG.O	here
Kopf	-ACC	-3SG	in.verschiedene.Richtungen	werfen	-PRS	-EP	-3SG.O	hierher

t'attiŋiti - las - aj too t'attiŋiti - las.

t'atti	-ŋ	-i	-ti	-	las	-	aj	too	t'atti	-ŋ	-i	-ti	-	las
t'atti	-ŋ	-i	-ti	-	las	-	aj	too	t'atti	-ŋ	-i	-ti	-	las
v	-v.tense	-INS	-v.pn	-	interj	-	adv	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	-	interj
бросать	-PRS	-EP	-3SG.O	-	хлоп	-	опять	туда	бросать	-PRS	-EP	-3SG.O	-	хлоп
throw	-PRS	-EP	-3SG.O	-	plop	-	again	there	throw	-PRS	-EP	-3SG.O	-	plop
werfen	-PRS	-EP	-3SG.O	-	plumps	-	nochmal	dorthin	werfen	-PRS	-EP	-3SG.O	-	plumps

Свою голову в стороны швыряет, сюда бросил -хлоп! - и туда бросил - хлоп!.

They throw their heads in different directions - plop! - and they throw them again - plop!

Sie werfen ihre Köpfe in verschiedene Richtungen - plumps! - und werfen sie nochmal - plumps!

Text2.019

ååqiləti qååsimpa3.

ååqiləti		qååsimpa3.		
ååqilə	-ti	qååsi	-mpa	-3
ååqilə	-ti	qååsi	-mpi	-3
n	-n.case-poss	v	-v.tense	-v.pn
челюсть	-3SG	рысить	-PST.NARR	-[3SG.S]
jaw	-3SG	trot	-PST.NARR	-[3SG.S]
Kiefer	-3SG	trotten	-PST.NARR	-[3SG.S]

Челюсть у него гремит.

They shook their jaws.

Sie schüttelten ihre Kiefer.

Text2.020

Təp qaj loosi, qaj jååwal.

Təp qaj loosi, qaj jååwal.

təp qaj loosi qaj jååwal

təp qaj loosi qaj jååwal

pron	pron	n	pron	n
он/она	кто/что	черт	кто/что	дьявол
(s)he	who/what	devil	who/what	devil
er/sie	wer/was	Teufel	wer/was	Teufel

Он то ли чёрт, то ли дьявол.

They are either the devil or a demon.

Sie sind entweder der Teufel oder ein Dämon.

Text2.021

Ima nirkimåanna, mååtap ulla tuuti.

Ima nirkimåanna³, mååtap ulla tuuti.

ima nirkimåån -n -a -3 mååta -p ulla tuu -ti

ima nirkimååt -ŋ -i -3 mååta -m ulla tuu -ti

n	v	-v.tense	-INS	-v.pn	n	-n.case	preverb	v	-v.pn
женщина	испугаться	-PRS	-EP	-[3SG.S]	дверь	-ACC	вниз	закрыть	-3SG.O
woman	be.frightened	-PRS	-EP	-[3SG.S]	door	-ACC	down	carry	-3SG.O
Frau	erschrecken	-PRS	-EP	-[3SG.S]	Tür	-ACC	hinab	schleppen	-3SG.O

Женщина испугалась, дверь закрыла.

The woman gets frightened and shuts the door.

Die Frau erschrickt und macht die Tür zu.

Text2.022

Niini n'ennä t'am omta - tuna loosi måatti tüa.

Niini n'ennä t'am omta³ - tuna loosi måatti tüa³.

niini n'ennä t'am omta -3 - tuna loosi måat -ti tü -ŋ -a -3

niini n'ennä t'am omti -3 - tuna loosi måat -nti tü -ŋ -i -3

adv	adv	adv	v	-v.pn	-	pron	n	n	-n.case	v	-v.tense	-INS	-v.pn
потом	вперед	едва	сесть	-[3SG.S]	-	тот	черт	чум	-ILL	прийти	-PRS	-EP	-[3SG.
then	vorward	only.just	sit.down	-[3SG.S]	-	that	devil	tent	-ILL	come	-PRS	-EP	-[3SG.
dann	voran	kaum	sich.hinsetzen	-[3SG.S]	-	jener	Teufel	Zelt	-ILL	kommen	-PRS	-EP	-[3SG.

Потом села, а тот черт в чум пришел.

Then she sits down and the devil comes to the tent.

Dann setzt sie sich hin, und der Teufel kommt zum Zelt.

Text2.023

Момпа, маšip peentil' tuna qum iirik t'ääŋka?

Момпа, маšip peentil' tuna qum iirik t'ääŋka?

момпа	маšip	pee	-ntil'	tuna	qum	iirik	t'ääŋka	-3
момпа	маšip	pee	-ntil'	tuna	qum	iirik	t'ääŋki	-3
ptcl	pron	v	-v.nmz	pron	n	adv	v.ex.neg	-v.pn
говорят	ACC.1SG	искать	-PT.PRS	тот	человек	всё.еще	отсутствовать	-[3SG.S]
it.is.said	ACC.1SG	look.for	-PT.PRS	that	man	still	be.absent	-[3SG.S]
man.sagt	ACC.1SG	suchen	-PT.PRS	jener	Mensch	immer.noch	abwesend.sein	-[3SG.S]

"Мол меня ищущего того человека всё ещё нет?"

"The man who is looking for me has still not come."

"Der Mann, der mich sucht, kommt immer noch nicht."

Text2.024

Има маätqit ünkilimpa, ima nirkimaänna.

Има маätqit ünkilimpa, ima nirkimaänna.

има	маät	-qit	ünkili	-mpa	-3	има	nirkimaän	-n	-a	-3
има	маät	-qin	ünkili	-mpi	-3	има	nirkimaät	-ŋ	-i	-3
n	n	-n.case	v	-v.tense	-v.pn	n	v	-v.tense	-INS	-v.pn
женщина	чум	-LOC	услышать	-PST.NARR	-[3SG.S]	женщина	испугаться	-PRS	-EP	-[3SG.S]
woman	tent	-LOC	hear	-PST.NARR	-[3SG.S]	woman	be.frightened	-PRS	-EP	-[3SG.S]
Frau	Zelt	-LOC	hören	-PST.NARR	-[3SG.S]	Frau	erschrecken	-PRS	-EP	-[3SG.S]

Женщина в чуме слушает, женщина испугалась.

The woman heard that in the tent, she gets frightened.

Die Frau hörte das im Zelt, sie erschrickt.

Text2.025

Niini mi ... maät šerni na loosi, imap koptooqin orqilniti, ponä tattinŋiti, na imap ni

qaqlonti omtiltimpati, niini qənpawəttikåalik, wəššəja.

Niini	mi	...	mååt	šeer				na	loosi,	imap		koptooq
niini	mi	...	mååt	šeer	-n	-i	-3	na	loosi	ima	-p	koptoo -q
niini	mi	...	mååt	šeer	-ŋ	-i	-3	na	loosi	ima	-m	kopti -q
adv	pron	...	n	v	-v.tense	-INS	-v.pn	pron	n	n	-n.case	n -n
потом	нечто	...	чум	войти.внутри	-PRS	-EP	-[3SG.S]	эта	черт	женщина	-ACC	место -L
then	something	...	tent	go.in(to)	-PRS	-EP	-[3SG.S]	this	devil	woman	-ACC	place -L
dann	etwas	...	Zelt	hineingehen	-PRS	-EP	-[3SG.S]	dies	Teufel	Frau	-ACC	Platz -L

orqilni,			ponä		tattiŋiti,			na	imap		ni	
orqil	-n	-i	-ti	ponä	tatti	-ŋ	-i	-ti	na	ima	-p	ni
orqil	-ŋ	-i	-ti	ponä	tatti	-ŋ	-i	-ti	na	ima	-m	ni
v	-v.tense	-INS	-v.pn	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	pron	n	-n.case	adv
схватить	-PRS	-EP	-3SG.O	наружу	доставить	-PRS	-EP	-3SG.O	эта	женщина	-ACC	сюда/туда
grasp	-PRS	-EP	-3SG.O	out(side)	bring	-PRS	-EP	-3SG.O	this	woman	-ACC	here/there
(er)greifen	-PRS	-EP	-3SG.O	nach.außen.(hin)	bringen	-PRS	-EP	-3SG.O	dies	Frau	-ACC	hierher/dort

qaqlonti		omtiltpati,		niini	qənpa3			wəttikåalik,	
qaqlo	-nti	omtilti	-mpa	-ti	niini	qən	-pa	-3	wətti -kåalik
qaqli	-nti	omtilti	-mpi	-ti	niini	qən	-mpi	-3	wətti -kåaliŋ
n	-n.case	v	-v.tense	-v.pn	adv	v	-v.tense	-v.pn	n -n.case
нарты	-ILL	посадить	-PST.NARR	-3SG.O	потом	уйти	-PST.NARR	-[3SG.S]	след -CAR
sledge	-ILL	seat	-PST.NARR	-3SG.O	then	go.away	-PST.NARR	-[3SG.S]	footstep -CAR
Rentierschlitten	-ILL	(hin)setzen	-PST.NARR	-3SG.O	dann	weggehen	-PST.NARR	-[3SG.S]	Spur -CAR

wəššəja3.

wəššə -j -a -3

wəši -ŋ -i -3

v	-v.tense	-INS	-v.pn
летать	-PRS	-EP	-[3SG.S]
fly	-PRS	-EP	-[3SG.S]
fliegen	-PRS	-EP	-[3SG.S]

Потом вот что ... в чум вошел этот черт, женщину с места схватил, на улицу вынес, эту женщину туда в нарты посадил, потом уехал без дороги - взлетел.

And then the devil entered the tent, grasped the woman, went out into the street, put the woman onto the sleigh and drove away without a trace, he flew away.

Und dann ging der Teufel ins Zelt, ergriff die Frau vom Platz, ging auf die Straße, setzte die Frau auf den Schlitten, dann fuhr er ohne Spuren weg, er flog weg.

Text2.026

Ijal'ati pelikåålik qalimpa.

Ijal'ati **pelikåålik** **qalimpa3.**

iija -l'a -ti peli -kåålik qali -mpa -3

iija -l'a -ti peli -kååliŋ qali -mpi -3

n -n.deiv.n -n.case-poss n -n.case v -v.tense -v.pn

ребёнок -DIM -3SG товарищ -CAR остаться -PST.NARR -[3SG.S]

child -DIM -3SG comrade -CAR stay -PST.NARR -[3SG.S]

Kind -DIM -3SG Kamerad -CAR bleiben -PST.NARR -[3SG.S]

*Ребёнок один остался.**The child was left alone.**Das Kind ist alleine geblieben.*

Text2.027

Na t'uurimminti, na t'uurimminti, niini maåtan ååqqit qontalel't'a.

Na t'uurimminti3, **na t'uurimminti3,** **niini**

na t'uuri -mmint -i -3 na t'uuri -mmint -i -3 niini

na t'uuri -mpi -nt -i -3 na t'uuri -mpi -nt -i -3 niini

pron v -v.tense -v.mood -INS -v.pn pron v -v.tense -v.mood -INS -v.pn adv

эта плакать -LAT.PST -EP -[3SG.S] эта плакать -LAT.PST -EP -[3SG.S] потом

this cry -LAT.PST -EP -[3SG.S] this cry -LAT.PST -EP -[3SG.S] then

dies weinen -LAT.PST -EP -[3SG.S] dies weinen -LAT.PST -EP -[3SG.S] dann

maåtan **ååqqit** **qontalel't'a3.**

maåt -a -n ååq -qit qonta -le -l't'a -3

maåt -i -n ååk -qin qonti -al' -l't'i -3

n -INS -n.case n -n.case v -v.deriv.v -v.deriv.v -v.pn

чум -EP -GEN вход.в.чум -LOC спать -INCH1 -INT.PERF -[3SG.S]

tent -EP -GEN entrance -LOC sleep -INCH1 -INT.PERF -[3SG.S]

Zelt -EP -GEN Eingang -LOC schlafen -INCH1 -INT.PERF -[3SG.S]

*Плакал, плакал, потом в дверях уснул.**The child cried and cried and fell asleep in the doorway.**Das Kind weinte, weinte und schlief dann in der Tür ein.*

Text2.028

Əsiti qarit qəna kapi, niini üütinil' pit tūa.

Əsiti	qarit	qəna3				kapi, niini	üütinil'				
əsi -ti	qarit	qən -n -a -3	kapi	niini	üütin	-i -l'					
əsi -ti	qarit	qən -ŋ -i -3	qapi	niini	üütin	-i -l'					
n -n.case-poss	adv	v -v.tense -INS -v.pn	adv	adv	adv	-INS -n.deriv.adj					
отец -3SG	утром	уйти -PRS -EP -[3SG.S]	вроде	потом	вечером	-EP -ADJ					
father -3SG	in.the.morning	go.away -PRS -EP -[3SG.S]	such.as	then	in.the.evening	-EP -ADJ					
Vater -3SG	am.Morgen	weggehen -PRS -EP -[3SG.S]	ähnlich	dann	am.Abend	-EP -ADJ					

pit tūa3.

pit tū -ŋ -a -3

pin tū -ŋ -i -3

adv v -v.tense -INS -v.pn

ночью прийти -PRS -EP -[3SG.S]

at/by.night come -PRS -EP -[3SG.S]

nachts kommen -PRS -EP -[3SG.S]

Отец утром ушел вроде, потом вечерней ночью (поздно вечером) пришел.

The father leaves in the morning and comes back late in the evening.

Der Vater geht am Morgen weg, und kommt dann spät am Abend zurück.

Text2.029

Moqinā tūa, laŋkin'n'a: Tūli t'āātāt.

Moqinā tūa3, laŋkin'n'a3: Tūli t'āātāt.

moqinā tū -ŋ -a -3 laŋkin' -n' -a -3 tū -li t'āāt -ät

moqinā tū -ŋ -i -3 laŋkiš -ŋ -i -3 tū -l t'āāti -ät

adv v -v.tense -INS -v.pn v -v.tense -INS -v.pn n -n.case-poss v -v.mood.pn

домой прийти -PRS -EP -[3SG.S] кричать -PRS -EP -[3SG.S] огонь -2SG зажечь -IMP.2SG.O

home come -PRS -EP -[3SG.S] shout -PRS -EP -[3SG.S] fire -2SG set.fire -IMP.2SG.O

nach.Hause kommen -PRS -EP -[3SG.S] schreien -PRS -EP -[3SG.S] Feuer -2SG anzünden -IMP.2SG.O

Домой пришел и кричит: "Огонь розожги!"

He comes home and shouts: "Start a fire!"

Er kommt nach Hause und ruft: "Zünde das Feuer an!"

Text2.030

Meel t'äänki, n'i kuti ašša laŋkin'n'a.

Meel t'äänki3, n'i kuti ašša laŋkin'n'a3.

meel t'äänki -3 n'i kuti ašša laŋkin' -n' -a -3

meelti t'äänki -3 n'i kuti ašša laŋkiš -ŋ -i -3

pron	v.ex.neg	-v.pn	ptcl	pron	ptcl	v	-v.tense	-INS	-v.pn
всегда	отсутствовать	-[3SG.S]	NEG	кто	NEG	кричать	-PRS	-EP	-[3SG.S]
always	be.absent	-[3SG.S]	NEG	who	NEG	shout	-PRS	-EP	-[3SG.S]
immer	abwesend.sein	-[3SG.S]	NEG	wer	NEG	schreien	-PRS	-EP	-[3SG.S]

Все нет ответа, никто в ответ не кричит.

There is no answer, nobody is answering.

Es gibt keine Antwort, niemand antwortet ihm.

Text2.031

Nani t'ap laŋkin'n'a, niini onti maât šерна.

Nani t'ap laŋkin'n'a3, niini onti maât šерна3.

nani t'ap laŋkin' -n' -a -3 niini onti maât šeer -n -a -3

nani t'ap laŋkiš -ŋ -i -3 niini onti maât šeer -ŋ -i -3

adv	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	adv	pron	n	v	-v.tense	-INS	-v.p
некоторое.время	только	кричать	-PRS	-EP	-[3SG.S]	потом	он.сам	чум	войти.внутри	-PRS	-EP	-[3S
some.time	only	shout	-PRS	-EP	-[3SG.S]	then	himself	tent	go.in(to)	-PRS	-EP	-[3S
einige.Zeit	nur	schreien	-PRS	-EP	-[3SG.S]	dann	er.selbst	Zelt	hineingehen	-PRS	-EP	-[3S

Ещё кричал, а потом сам в чум вошел.

He still shouts for a while, and then enters the tent.

Er ruft noch eine Weile, dann geht er in das Zelt.

Text2.032

Saâl'pap qättålniti, iijal'a qontaleempa maâtan åqqin.

Saâl'pap qättålnati, iijal'a qontaleempa3 maâtan

saâl'pa -p qättåâl -n -a -ti iija -l'a qontaleε -mpa -3 maâta -n

saâl'pa -m qättåâl -ŋ -i -ti iija -l'a qonti -mpi -3 maâta -n

n	-n.case	v	-v.tense	-INS	-v.pn	n	-n.deiv.n	v	-v.tense	-v.pn	n	-n.cas
спичка	-ACC	чиркнуть	-PRS	-EP	-3SG.O	ребёнок	-DIM	спать	-PST.NARR	-[3SG.S]	дверь	-GEN
match	-ACC	strike	-PRS	-EP	-3SG.O	child	-DIM	sleep	-PST.NARR	-[3SG.S]	door	-GEN
Streichholz	-ACC	anzünden	-PRS	-EP	-3SG.O	Kind	-DIM	schlafen	-PST.NARR	-[3SG.S]	Tür	-GEN

åqqin.

ááq	-qin
áák	-qin
n	-n.case
вход.в.чум	-LOC
entrance	-LOC
Eingang	-LOC

Спичкой чиркнул, ребёнок уснул в дверях.

He strikes a match, the child fell asleep in the doorway.

Er zündet ein Streichholz an, das Kind ist in der Tür eingeschlafen.

Text2.033

Qaj meeta mita?

Qaj meeta3 mita?

qaj meeta -3 mita

qaj meeti -3 mita

रण	v	-v.pn	conj
кто/что	делать	-[3SG.S]	будто
who/what	make	-[3SG.S]	as.if
wer/was	machen	-[3SG.S]	als.ob

Что сделает, мол?

What can one do?

Was kann man machen?

Text2.034

Nirkimáanna.

Nirkimáanna3.

nirkimáan -n -a -3

nirkimáat -ŋ -i -3

v	-v.tense	-INS	-v.pn
испугаться	-PRS	-EP	-[3SG.S]
be.frightened	-PRS	-EP	-[3SG.S]
erschrecken	-PRS	-EP	-[3SG.S]

Испугался.

He gets frightened.

Er erschickt.

Text2.035

Ašša qontiqlamna.

Ašša qontiqlamna3.

ašša qontiqlam -n -a -3

ašša qonti -qo olam -ŋ -i -3

ptcl v -v.inf v -v.tense -INS -v.pn

NEG начать.спать -PRS -EP -[3SG.S]

NEG begin.to.sleep -PRS -EP -[3SG.S]

NEG anfangen.zu.schlafen -PRS -EP -[3SG.S]

*He стал спать.**He does not fall asleep.**Er schläft nicht ein.*

Text2.036

Qaqlil'a meentiti, kipil'a qaqlil'a.

Qaqlil'a meentiti, kipil'a qaqlil'a.

qaqli -l'a mee -nti -ti kipil'a qaqli -l'a

qaqli -l'a mee -nti -ti kipil'a qaqli -l'a

n -n.deiv.n v -v.deriv.v -v.pn adj n -n.deiv.n

нарты -DIM сделать -IPFV -3SG.O маленький нарты -DIM

sledge -DIM make -IPFV -3SG.O little sledge -DIM

Rentierschlitten -DIM machen -IPFV -3SG.O klein Rentierschlitten -DIM

*Нарточку сделал, маленькую нарточку.**He makes a small sledge, a small sledge.**Er baut einen kleinen Schlitten, einen kleinen Schlitten.*

Text2.037

Qarit kəntiti iila qəñqolamna.

Qarit kəntiti iila qəñqolamna3.

qarit kənti -ti iila qəñqolam -n -a -3

qarit kənti -ti iili qəñ -qo olam -ŋ -i -3

adv n -n.case-poss v v -v.inf v -v.tense -INS -v.pn

утром заря -3SG подняться начать.уйти -PRS -EP -[3SG.S]

in.the.morning dawn -3SG rise begin.go.away -PRS -EP -[3SG.S]

am.Morgen Morgen -3SG aufstehen anfangen.weg.zu.gehen -PRS -EP -[3SG.S]

Утром зря вошла, собрался уходить.

In the morning he is ready to leave.

Am Morgen ist er bereit wegzugehen.

Text2.038

Ijanti apsiti iintiti, onti ašša amirna.

Ijanti apsiti iintiti, onti ašša amirna.

ijja -nti apsi -ti iinti -ti onti ašša am -i -r -n -a -3

ijja -nti apsi -ti iinti -ti onti ašša am -i -r -ŋ -i -3

n -n.case n -n.case-poss v -v.pn pron ptcl v -INS -v.deriv.d -v.tense -INS -v.pn

ребёнок -ILL еда -3SG дать -3SG.O он.сам NEG съестъ -EP -FREQ -PRS -EP -[3SG.S]

child -ILL food -3SG give -3SG.O himself NEG eat -EP -FREQ -PRS -EP -[3SG.S]

Kind -ILL Essen -3SG geben -3SG.O er.selbst NEG essen -EP -FREQ -PRS -EP -[3SG.S]

Мальчику еды дал, сам не ест.

He gives the boy food, he himself does not eat anything.

Er gibt dem Jungen zu essen, er selbst isst nichts.

Text2.039

Man, mita, peeqiltentam, imam qaj qənnimpatı, tol'ko i tenırpa.

Man, mita, peeqiltentam, imam qaj

man mita pee -qıl -tent -a -m ima -m qaj

man mita pee -qıl -nti -nt -i -m ima -m qaj

pron conj v -v.deriv.v -v.mood -v.tense -INS -v.pn n -n.case pron

1SG будто искать -MUOB -LAT.FUT -EP -1SG жена -ACC кто/что

1SG as.if look.for -MUOB -LAT.FUT -EP -1SG woman -ACC who/what

1SG als.ob suchen -MUOB -LAT.FUT -EP -1SG Frau -ACC wer/was

qənnimpatı, tol'ko i tenırpa.

qən -ni -mpa -ti tol'ko i tenırpa -3

qən -ti -mpi -ti tol'ko i tenırpi -3

v -v.deriv.v -v.tense -v.pn adv conj v -v.pn

уйти -ФАКТ -PST.NARR -3SG.O только и думать -[3SG.S]

go.away -ФАКТ -PST.NARR -3SG.O only and think -[3SG.S]

weggehen -ФАКТ -PST.NARR -3SG.O nur und denken -[3SG.S]

"Я, мол, пошщу, жену мою кто увел -, только думает.

He says to himself: "I will look for the person who has taken my wife"

"Ich werde wohl den suchen, der meine Frau weggenommen hat" - denkt er.

Text2.040

Qarit wəša, tol't'iti tokkaltenti, niini qaril' t'eelinti ilti n'eššåłpa.

Qarit	wəša3,	tol't'iti	tokkaltenti3,	niini qaril'
qarit	wəša -3	tol't'i -ti	tokkal -tent -i -3	niini qari -l'
qarit	wəši -3	tol't'i -ti	tokkal -nti -nt -i -3	niini qari -l'
adv	v -v.pn	n -n.case-poss	v -v.mood -v.tense	-INS -v.pn adv n -n.der
утром	встать -[3SG.S]	лыжи -3SG	надеть -LAT.FUT -EP -[3SG.S]	потом утро -ADJ
in.the.morning	stand.up -[3SG.S]	skis -3SG	get.on -LAT.FUT -EP -[3SG.S]	then morning -ADJ
am.Morgen	aufstehen -[3SG.S]	Ski -3SG	anziehen -LAT.FUT -EP -[3SG.S]	dann Morgen -ADJ

t'eelinti ilti n'eššåłpa3.

t'eeli -nti	ilti n'eššåł -pa -3
t'eeli -nti	ilti n'eššal -mpi -3
n -n.case-poss	pp v -v.tense -v.pn
день -GEN.3SG	под скатиться -PST.NARR -[3SG.S]
day -GEN.3SG	under roll -PST.NARR -[3SG.S]
Tag -GEN.3SG	unter rollen -PST.NARR -[3SG.S]

Утром встал, лыжи надел, потом под утреннее солнце покатился.

In the morning he got up, put on his skis and left at dawn.

Am Morgen stand er auf, schnallte die Skibretter an, und dann ging er in der Morgenröte los.

Text2.041

Na tootpinti, na tootpinti, na tootpinti, seel't'i pooti tootpa.

Na tootpinti3,	na tootpinti3,	na
na toot -pint -i -3	na toot -pint -i -3	na
na toot -mpi -nt -i -3	na toot -mpi -nt -i -3	na
pron v -v.tense -v.mood -INS -v.pn	pron v -v.tense -v.mood -INS -v.pn	pron
эта пойти.на.лыжах -LAT.PST -EP -[3SG.S]	эта пойти.на.лыжах -LAT.PST -EP -[3SG.S]	эта
this ski -LAT.PST -EP -[3SG.S]	this ski -LAT.PST -EP -[3SG.S]	this
dies Ski.laufen -LAT.PST -EP -[3SG.S]	dies Ski.laufen -LAT.PST -EP -[3SG.S]	dies

tootpinti3, seel't'i pooti tootpa3.

toot	-p̄int	-i	-3	seel't'i	poo -ti	toot	-pa	-3		
toot	-mpi	-nt	-i	-3	seel't'i	poo -ti	toot	-mpi	-3	
v	-v.tense	-v.mood	-INS	-v.pn	num	n	-n.case-poss	v	-v.tense	-v.pn
пойти.на.лыжах	-LAT.PST		-EP	-[3SG.S]	семь	год	-3SG	пойти.на.лыжах	-PST.NARR	-[3SG.S]
ski	-LAT.PST		-EP	-[3SG.S]	seven	year	-3SG	ski	-PST.NARR	-[3SG.S]
Ski.laufen	-LAT.PST		-EP	-[3SG.S]	sieben	Jahr	-3SG	Ski.laufen	-PST.NARR	-[3SG.S]

Идет на лыжах, идет на лыжах, идет на лыжах, семь лет идет на лыжах.

He skied, he skied, he skied, he skied for seven days.

Er fuhr Ski, er fuhr Ski, er fuhr Ski, er fuhr sieben Tage lang Ski.

Text2.042

Tol't'inti q̄aāt sərruja i t'uuŋa.

Tol't'inti q̄aāt sərruja3 i t'uuŋa3.

tol't'i	-nti	q̄aāt	sərru	-j	-a	-3	i	t'uu	-ŋ	-a	-3
tol't'i	-nti	q̄aāt	sərru	-ŋ	-i	-3	i	t'u	-ŋ	-i	-3
n	-n.case-poss	n	v	-v.tense	-INS	-v.pn	conj	v	-v.tense	-INS	-v.pn
лыжи	-GEN.3SG	лоб	заиндеветь	-PRS	-EP	-[3SG.S]	и	таять	-PRS	-EP	-[3SG.S]
skis	-GEN.3SG	forehead	become.covered.with.hoar-frost	-PRS	-EP	-[3SG.S]	and	melt	-PRS	-EP	-[3SG.S]
Ski	-GEN.3SG	Stirn	sich.mit.Reif.bedecken	-PRS	-EP	-[3SG.S]	und	tauen	-PRS	-EP	-[3SG.S]

Лоб его лыж заиндевел и оттаял.

The fronts of his skis are covered with hoarfrost and it melts.

Die Spitze seiner Skier sind mit Reif bedeckt, der schmilzt.

Text2.043

Niini ijati orimminti.

Niini ijati orimminti3.

niini	ijja	-ti	orim	-mint	-i	-3	
niini	ijja	-ti	orim	-mpi	-nt	-i	-3
adv	n	-n.case-poss	v	-v.tense	-v.mood	-INS	-v.pn
потом	ребёнок	-3SG	вырасти	-LAT.PST		-EP	-[3SG.S]
then	child	-3SG	grow	-LAT.PST		-EP	-[3SG.S]
dann	Kind	-3SG	wachsen	-LAT.PST		-EP	-[3SG.S]

Потом сын его вырос.

His son has grown up.

Sein Sohn ist erwachsen geworden.

Text2.044

Kəral' minti tulišpa.

Kəral' minti tulišpa3.

kəral' mi -nti tuliš -pa -3

kəral' mi -nti tuliš -mpi -3

adj	n	-n.case	v	-v.tense	-v.pn
незаросший	место	-ILL	прийти	-PST.NARR	-[3SG.S]
open	place	-ILL	come	-PST.NARR	-[3SG.S]
offen	Stelle	-ILL	kommen	-PST.NARR	-[3SG.S]

*До безлесного места добрался.**He came to an open place.**Er erreichte einen offenen Platz.*

Text2.045

Tep qaj n'ari, qaj qaj eesi.

Tep qaj n'ari, qaj qaj eesi3.

tep qaj n'ari qaj qaj ee -s -i -3

tep qaj n'ari qaj qaj ee -s -i -3

ptcl	pron	n	pron	pron	v	-v.tense	-INS	-v.pn
может.быть	кто/что	тундра	кто/что	кто/что	быть	-PST	-EP	-[3SG.S]
maybe	who/what	Tundra	who/what	who/what	to.be	-PST	-EP	-[3SG.S]
vielleicht	wer/was	Tundra	wer/was	wer/was	sein	-PST	-EP	-[3SG.S]

*Может быть то ли тундра, то ли что это было**Maybe it was the tundra or so.**Vielleicht war es die Tundra oder so was.*

Text2.046

N'arit kiššak na pant't'a.

n'arit kiššak na pant't'a3.

n'ari -t kiš -šak na pant' -t' -a -3

n'ari -n ki -šak na pantš -nt -i -3

n	-n.case	n	-n.case	pron	v	-v.mood	-INS	-v.pn
тундра	-GEN	середина	-COOR	эта	спуститься	-LAT	-EP	-[3SG.S]
tundra	-GEN	middle	-COOR	this	come.down	-LAT	-EP	-[3SG.S]

Tundra -GEN Mitte -COOR dies hinabsteigen -LAT -EP -[3SG.S]

До середины тундры спустился.

He got down to the tundra.

Er ist bis zur Tundra hinabgestiegen.

Text2.047

Niini iija qaqlooqinti ȧamta.

Niini iija qaqlooqinti ȧamta3.

niini iija qaqloo -qin -ti ȧamta -3

niini iija qaqli -qin -ti ȧamti -3

adv n n -n.case -n.case-poss v -v.pn

потом ребёнок нарты -LOC -3SG сидеть -[3SG.S]

then child sledge -LOC -3SG sit -[3SG.S]

dann Kind Rentierschlitten -LOC -3SG sitzen -[3SG.S]

Потом мальчик в нарте сидит.

Then the child is sitting on the sledge.

Dann sitzt das Kind im Schlitten.

Text2.048

Apəə!

Apəə!

apə -ə

əsi -ii

n -n.case

отец -VOC

father -VOC

Vater -VOC

Пана!

Father!

Vater!

Text2.049

Mannimpäti!

Mannimpaäti!

manni -mpa -äti

mantı -mpı -ät

v -v.deriv.v -v.mood.pn

взглянуть -DUR -IMP.2SG.O

look.at -DUR -IMP.2SG.O

anblicken -DUR -IMP.2SG.O

Смотри!

Look!

Schau!

Text2.050

Too, n'arit tåål' peläqqin tü, mita qaj tü, nuk kətiḡiti.

Too, n'arit tåål' peläqqin tü, mita qaj tü, nuk kətiḡiti.

too n'ari -t tåål' peläq -qin tü mita qaj tü nuk kəti -ḡ -i -ti

too n'ari -n tåål' peläk -qin tü mita qaj tü nuk kəti -ḡ -i -ti

adv n -n.case adj n -n.case n conj pron n adv v -v.tense -INS -v.pn

туда тундра -GEN другой сторона -LOC огонь будто кто/что огонь так сказать -PRS -EP -3SG

there Tundra -GEN other side -LOC fire as.if who/what fire so say -PRS -EP -3SG

dorthin Tundra -GEN anderer Seite -LOC Feuer als.ob wer/was Feuer so sagen -PRS -EP -3SG

Там, на той стороне тундры огонь, мол, то ли огонь, так сказал.

There is fire on that side of the tundra, he says.

Dort auf der dortigen Seite der Tundra brennt Feuer, sagt er.

Text2.051

Qum toonni ukkir t'ontooqit qoḡiti: åånil', mita, qaj tü t'ååpinti, qaj mita, t'eeliti ååntinti.

Qum toonni3 ukkir t'ontooqit qoḡiti: åånil'

qum toon -n -i -3 ukkir t'ontoo -qit qo -ḡ -i -ti åånil'

qum toot -ḡ -i -3 ukkir t'onti -qin qo -ḡ -i -ti åånil'

n v -v.tense -INS -v.pn num n -n.case v -v.tense -INS -v.pn adv

человек пойти.на.лыжах -PRS -EP -[3SG.S] один посередине -LOC найти -PRS -EP -3SG.O действи

man ski -PRS -EP -[3SG.S] one in.the.middle -LOC find -PRS -EP -3SG.O really

Mensch Ski.laufen -PRS -EP -[3SG.S] eins in.der.Mitte -LOC finden -PRS -EP -3SG.O tatsächlic

mita, qaj tü t'ååpinti3, qaj mita, t'eeliti ååntinti3.

mita qaj tü t'ååpi -nti -3 qaj mita t'eeli -ti åånti -nti -3

mita	qaj	tü	t'ääpi	-nt	-3	qaj	mita	t'eeli	-ti	ääti	-nt	-3
conj	pron	n	v	-v.mood	-v.pn	pron	conj	n	-n.case-poss	v	-v.mood	-v.pn
будто	кто/что	огонь	гореть	-LAT	-[3SG.S]	кто/что	будто	день	-3SG	всходить	-LAT	-[3SG
as.if	who/what	fire	burn	-LAT	-[3SG.S]	who/what	as.if	day	-3SG	rise	-LAT	-[3SG
als.ob	wer/was	Feuer	brennen	-LAT	-[3SG.S]	wer/was	als.ob	Tag	-3SG	aufgehen	-LAT	-[3SG

Человек идёт на лыжах, друг увидел: действительно, мол, то ли огонь горит, то ли, мол, солнце всходит.

The man is skiing and sees that there is indeed a fire burning, or the sun is rising.

Der Mann läuft auf den Skiern und sieht: tatsächlich brennt dort Feuer oder die Sonne geht auf.

Text2.052

Niini namit t'ääti tootpa.

Niini namit t'ääti tootpa3.

niini	nami	-t	t'ääti	toot	-pa	-3
adv	pron	-n.case	pp	v	-v.tense	-v.pn
потом	эта	-GEN	на	пойти.на.лыжах	-PST.NARR	-[3SG.S]
then	this	-GEN	on	ski	-PST.NARR	-[3SG.S]
dann	dies	-GEN	auf	Ski.laufen	-PST.NARR	-[3SG.S]

Потом на это пошел на лыжах.

Then he skied.

Dann ist er auf Skiern gelaufen.

Text2.053

Niini na tümminti: åånil', tü t'ääpinti.

Niini na tümminti3: åånil', tü t'ääpinti3.

niini	na	tü	-mmint	-i	-3	åånil'	tü	t'ääpi	-nti	-3	
adv	pron	v	-v.tense	-v.mood	-INS	-v.pn	adv	n	v	-v.mood	-v.pn
потом	эта	прийти	-LAT.PST	-EP	-[3SG.S]	действительно	огонь	гореть	-LAT	-[3SG.S]	
then	this	come	-LAT.PST	-EP	-[3SG.S]	really	fire	burn	-LAT	-[3SG.S]	
dann	dies	kommen	-LAT.PST	-EP	-[3SG.S]	tatsächlich	Feuer	brennen	-LAT	-[3SG.S]	

Потом пришел: действительно, огонь горит.

Then he arrived, there was really a fire burning.

Dann ist er angekommen, tatsächlich brannte Feuer.

Text2.054

Qoŋiti mǎât, namit keepil' mǎât n'arit peläššañ ååmta.

Qoŋiti				mǎât,	namit	keepil'		mǎât	n'arit	peläkšañ			
qo	-ŋ	-i	-ti	mǎât	namit	-t	keepil'	-l'	mǎât	n'arit	-t	peläk -šañ	
qo	-ŋ	-i	-ti	mǎât	na	-n	keepil'	-l'	mǎât	n'arit	-n	peläk -šañ	
v	-v.tense	-INS	-v.pn	n	pron	-n.case	pp	-n.deriv.adj	n	n	-n.case	n	-n.c
найти	-PRS	-EP	-3SG.O	чум	эта	-GEN	величиной.с	-ADJ	чум	тундра	-GEN	сторона	-CO
find	-PRS	-EP	-3SG.O	tent	this	-GEN	size	-ADJ	tent	Tundra	-GEN	side	-CO
finden	-PRS	-EP	-3SG.O	Zelt	dies	-GEN	Größe	-ADJ	Zelt	Tundra	-GEN	Seite	-CO

ååmta3.

ååmta -3

ååmti -3

v	-v.pn
сидеть	-[3SG.S]
sit	-[3SG.S]
sitzen	-[3SG.S]

Увидел чум, огромный чум, на половину тундры стоит.

Then he sees a tent, a large tent, it is standing in the tundra.

Er sah ein Zelt, ein großes Zelt, es stand in der Tundra.

Text2.055

Niini n'i qaj sümi t'añka.

Niini n'i qaj sümi t'añka3.

niini	n'i	qaj	sümi	t'añka	-3
niini	n'i	qaj	sümi	t'ääñki	-3
adv	ptcl	pron	n	v.ex.neg	-v.pn
потом	NEG	кто/что	шум	отсутствовать	-[3SG.S]
then	NEG	who/what	noise	be.absent	-[3SG.S]
dann	NEG	wer/was	Geräusch	abwesend.sein	-[3SG.S]

Потом никакого звука нет.

There are no noises.

Es gibt keine Geräusche.

Text2.056

Mita, kut'tä qatipoolän?

Mita, kut'tä qatipoolän?

mita	kut'tä	qatipoo	-lä	-ŋ			
mita	kut'tä	qatipoo	-lä	-k			
conj	adv	v	-v.mood	-v.pn			
будто	куда	куда	деть	-OPT	-1SG		
as.if	where	what.to.do.with	-OPT	-1SG			
als.ob	wohin	hingeraten	-OPT	-1SG			

"Мол, куда я денусь?"

"Where am I now?"

"Wo bin ich jetzt?"

Text2.057

Onäk qos quläk, iijam iliŋu.

Onäk qos quläk, iijam iliŋu

onäk	qos	qu	-lä	-k	iija	-m	ili	-ŋu
onäk	kos	qu	-lä	-k	iija	-mi	ili	-ŋjã
pron	ptcl	v	-v.mood	-v.pn	n	-n.case-poss	v	-v.mood.pn
я.сам	-то	умереть	-OPT	-1SG.S	ребёнок	-1SG	жить	-IMP.3SG.S
myself	just	die	-OPT	-1SG.S	child	-1SG	live	-IMP.3SG.S
ich.selbst	gerade	sterben	-OPT	-1SG.S	Kind	-1SG	leben	-IMP.3SG.S

"Я сам пусть хоть умру, сын мой пусть живёт."

"I shall die, the child shall live."

"Ich soll sterben, das Kind soll leben."

Text2.058

Niini tol'tit siisip too patqilleempati latno, mita, maät šeertak.

Niini tol'tit siisip too patqilleempati latno, mi

niini	tol'ti	-t	siisi		-p	too	patqil	-lɛɛ	-mpa	-ti	latno	mit
niini	tol'ti	-n	siisi		-m	too	patqil	-al'	-mpi	-ti	latno	mit
adv	n	-n.case	n		-n.case	adv	v	-v.deriv.v	-v.tense	-v.pn	ptcl	conj
потом	льжи	-GEN	крепление.на.льжах		-ACC	туда	скрутить	-INCH1	-PST.NARR	-3SG.O	ладно	будт
then	skis	-GEN	ski-binding		-ACC	there	bind	-INCH1	-PST.NARR	-3SG.O	all.right!	as.if
dann	Ski	-GEN	Bindung		-ACC	dorthin	binden	-INCH1	-PST.NARR	-3SG.O	in.Ordnung	als.o

mååt šeertak.

mååt šeer -t -a -k

mååt šeer -nt -i -k

n v -v.tense -INS -v.pn

чум войти.внутри -FUT -EP -1SG.S

tent go.in(to) -FUT -EP -1SG.S

Zelt hineingehen -FUT -EP -1SG.S

Потом крепления лыж разматал: "Ладно мол, в чум войду."

Then he loosened the binding of his skis: Alright, I am going into the tent.

Dann hat er die Bindung der Skier gelöst: In Ordnung, ich gehe ins Zelt.

Text2.059

Pillil' peläk qumin wət'il' poori, a t'eelit εetil' peläk åätän wət'il' poori.

Pillil' peläk qumin wət'il' poori, a t'eelit εetil'

pillil' peläk qum -i -n wət'i -l' poori a t'eeli -t εeti -l'

pillil' peläk qum -i -n wət'i -l' poori a t'eeli -n εeti -l'

adj n n -INS -n.case n -n.deriv.adj n conj n -n.case n -n.deriv

западный сторона человек -EP -GEN мясо -ADJ лабаз а день -GEN стойбище -ADJ

west(ern) side man -EP -GEN meat -ADJ granary but day -GEN nomad.camp -ADJ

westlich Seite Mensch -EP -GEN Fleisch -ADJ Labas aber Tag -GEN Nomadensiedlung -ADJ

peläk åätän wət'il' poori.

peläk åätä -n wət'i -l' poori

peläk åätä -n wət'i -l' poori

n n -n.case n -n.deriv.adj n

сторона олень -GEN мясо -ADJ лабаз

side rendeer -GEN meat -ADJ granary

Seite Rentier -GEN Fleisch -ADJ Labas

На западной стороне лабаз с человеческим мясом, на восточной стороне лабаз с оленьим мясом.

On the west side there is a granary with human meat, on the east side a granary with reindeer meat.

Auf der westlichen Seite steht ein Labas mit menschlichem Fleisch, auf der östlichen Seite steht ein Labas mit Rentierfleisch.

Text2.060

Mååt šerni, iijal'amtī wət't'ilä.

Mååt šeerni3, iijal'anti wət'tilä.

mååt šeer -n -i -3 iija -l'a -m -ti wət'ti -lä

mååt šeer -ŋ -i -3 iija -l'a -mi -ti wət'ti -lä

n	v	-v.tense	-INS	-v.pn	n	-n.deiv.n	-n.case-poss	-n.case-poss	v	-v.deriv.adv
чум	войти.внутри	-PRS	-EP	-[3SG.S]	ребёнок	-DIM	-ACC	-3SG	поднять	-V.ADV
tent	go.in(to)	-PRS	-EP	-[3SG.S]	child	-DIM	-ACC	-3SG	lift	-V.ADV
Zelt	hineingehen	-PRS	-EP	-[3SG.S]	Kind	-DIM	-ACC	-3SG	aufheben	-V.ADV

В чум вошел, ребенка подняв.

He goes into the tent and picks up the child.

Er geht ins Zelt und hebt das Kind auf.

Text2.061

Pillil' peläl' måätit peläqqin nul't'il' loosi ippinti, måätit t'umpil'.

Pillil' peläl' måätit peläqqin nul't'il' loosi

pillil' pelä -l' mååt -i -t peläq -qin nul'ti -l' loosi

pillil' peläk -l' mååt -i -n peläk -qin nul'ti -l' loosi

adj	n	-n.deriv.adj	n	-INS	-n.case	n	-n.case	pr	-n.deriv.adj	n
западный	сторона	-ADJ	чум	-EP	-GEN	сторона	-LOC	такой	-ADJ	черт
west(ern)	side	-ADJ	tent	-EP	-GEN	side	-LOC	so	-ADJ	devil
westlich	Seite	-ADJ	Zelt	-EP	-GEN	Seite	-LOC	so.einer	-ADJ	Teufel

ippinti3, måätit t'umpil'.

ippi -nti -3 mååt -i -t t'umpi -l'

ippi -nt -3 mååt -i -n t'umpi -l'

v	-v.mood	-v.pn	n	-INS	-n.case	adj	-n.deriv.adj
лежать	-LAT	-[3SG.S]	чум	-EP	-GEN	длинный	-ADJ
lie	-LAT	-[3SG.S]	tent	-EP	-GEN	long	-ADJ
liegen	-LAT	-[3SG.S]	Zelt	-EP	-GEN	lang	-ADJ

В западной стороне чума такой черт лежит - длиной в чум.

On the west side of the tent, there lies a devil - he is as long as the tent.

Auf der westlichen Seite des Zeltel liegt ein Teufel - er ist so lang wie das Zelt.

Text2.062

Namanti t'umpi intäl'ti, måätipäärinti tulišpa.

Namanti t'umpi intäl'ti, måätipäärinti tulišpa3.

namanti	t'umpi	intäl'	-ti	määtipääri	-nti	tuliš	-pa	-3
namanti	t'umpi	intäl'	-ti	määtipääri	-nti	tuliš	-mpi	-3
adv	adj	n	-n.case-poss	n	-n.case	v	-v.deriv.v	-v.pn
так	длинный	нос	-3SG	дымовое.отверстие.чума	-ILL	прийти	-DUR	-[3SG.S]
so	long	nose	-3SG	smoke.opening	-ILL	come	-DUR	-[3SG.S]
so	lang	Nase	-3SG	Rauchloch	-ILL	kommen	-DUR	-[3SG.S]

Столь длинный нос у него - до крыша доходит.

His nose is long, it reaches to the smoke hole.

Seine Nase ist lang, sie reicht bis zum Rauchloch.

Text2.063

Taril' n'uuqil'.

Taril'			n'uuqil'	
tar	-i	-l'	n'uuqi	-l'
tar	-i	-l'	n'uuqi	-l'
n	-INS	-n.deriv.adj	n	-n.deriv.adj
шерсть	-EP	-ADJ	нюк	-ADJ
hair	-EP	-ADJ	tent.cover	-ADJ
Fell	-EP	-ADJ	Zeltabdeckung	-ADJ

С шерстяным покровом.

With a tent cover made of wool.

Mit Zeltabdeckung aus Wolle.

Text2.064

T'eelit eetil' peläkti n'ennä omta i tenirpa: "Na šeerak, qos qatentak".

T'eelit	eetil'		peläkti	n'ennä	omta3		i	tenirpa3:			
t'eeli	-t	eeti	-l'	peläk	-ti	n'ennä	omta	-3	i	tenirpa	-3
t'eeli	-n	eeti	-l'	peläk	-nti	n'ennä	omti	-3	i	tenirpi	-3
n	-n.case	n	-n.deriv.adj	n	-n.case	adv	v	-v.pn	conj	v	-v.pn
день	-GEN	стойбище	-ADJ	сторона	-ILL	вперед	сесть	-[3SG.S]	и	думать	-[3SG.S]
day	-GEN	nomad.camp	-ADJ	side	-ILL	vorward	sit.down	-[3SG.S]	and	think	-[3SG.S]
Tag	-GEN	Nomadensiedlung	-ADJ	Seite	-ILL	voran	sich.hinsetzen	-[3SG.S]	und	denken	-[3SG.S]

"Na šeerak, qos qatentak".

na šeer -a -k qos qa -tent -a -k

na	šeer	-i	-k	kos	qat	-nti	-nt	-i	-k
pron	v	-INS	-v.pn	ptcl	v	-v.mood	-v.tense	-INS	-v.pn
это	войти.внутри	-EP	-1SG.S	-то	куда.деться	-LAT.FUT		-EP	-1SG.S
this	go.in(to)	-EP	-1SG.S	just	get.into	-LAT.FUT		-EP	-1SG.S
dies	hineingehen	-EP	-1SG.S	gerade	hingeraten	-LAT.FUT		-EP	-1SG.S

На восточную сторону сел и думает: "Вот я вошел, а куда-то денусь?"

He sat down on the east side and thought: "I came in here, but what will I get into?"

Er setzte sich auf die östliche Seite und dachte: "Ich bin reingekommen, aber wohin werde ich geraten?"

Text2.065

Niini tü t'iqqimåatti.

Niini tü t'iqqimåatti3.

niini	tü	t'iqqimåat	-t	-i	-3
niini	tü	t'iqqimåat	-nt	-i	-3
adv	n	v	-v.mood	-INS	-v.pn
потом	огонь	задымить	-LAT	-EP	-[3SG.S]
then	fire	begin.to.smoke	-LAT	-EP	-[3SG.S]
dann	Feuer	anfangen.zu.rauchen	-LAT	-EP	-[3SG.S]

Потом огонь задымил.

Then smoke arises.

Dann kommt Rauch auf.

Text2.066

illa omta.

illa omta3.

illa	omta	-3
illa	omti	-3
preverb	v	-v.pn
вниз	сесть	-[3SG.S]
down	sit.down	-[3SG.S]
hinab	sich.hinsetzen	-[3SG.S]

Сел.

He sits down.

Er setzt sich hin.

Text2.067

Niini t'eelit eetil' määtan ååk t'i tottinti - šitti qup somaŋ amirtentu.

Niini	t'eelit	eetil'		määtan	ååk	t'i	tottinti	3			
niini	t'eeli -t	eeti	-l'	määta -n	ååk	t'i	totti -nti	-3	-	-	
niini	t'eeli -n	eeti	-l'	määta -n	ååk	t'i	totti -nt	-3	-	-	
adv	n	-n.case	n	-n.deriv.adj	n	-n.case	n	v	-v.mood	-v.pn	
потом	день	-GEN	стойбище	-ADJ	дверь	-GEN	вход.в.чум	котёл	стоять	-LAT	-[3SG.S]
then	day	-GEN	nomad.camp	-ADJ	door	-GEN	entrance	copper stand	-LAT	-[3SG.S]	
dann	Tag	-GEN	Nomadensiedlung	-ADJ	Tür	-GEN	Eingang	Kessel stehen	-LAT	-[3SG.S]	

šitti qup somaŋ amirtentu.

šitti	qup	soma	-ŋ	am	-i	-r	-ten	-tu
šitti	qum	soma	-k	am	-i	-r	-nt	-tu
num	n	adj	-n.deriv.adv	v	-INS	-v.deriv.d	-v.tense	-v.pn
два	человек	хороший	-ADV	съесть	-EP	-FREQ1	-FUT	-3DU.O
two	man	good	-ADV	eat	-EP	-FREQ1	-FUT	-3DU.O
zwei	Mensch	gut	-ADV	essen	-EP	-FREQ1	-FUT	-3DU.O

Потом в восточном дверном проеме котел стоит - два человека хорошо покушают.

At the door there is a cauldron, two men are eating.

Bei der Tür steht ein Kessel, zwei Männer essen.

Text2.068

Niini na t'i onti karrä ittuja.

Niini na t'i onti karrä ittuja3.

niini	na	t'i	onti	karrä	ittu	-j	-a	-3
niini	na	t'i	onti	karrä	ittu	-ŋ	-i	-3
adv	pron	n	pron	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn
потом	эта	котёл	он.сам	на.огонь	повеситься	-PRS	-EP	-[3SG.S]
then	this	copper	himself	onto.the.Fire	hang.oneself	-PRS	-EP	-[3SG.S]
dann	dies	Kessel	er.selbst	aufs.Feuer	sich.aufhängen	-PRS	-EP	-[3SG.S]

Потом этот котел сам на огонь повесился.

Then this cauldron hangs itself up over the fire.

Dann hängt sich dieser Kessel auf.

Text2.069

Pooqini määtti aätän wət'i onti tulit't'ul't'a, karrä pootit'ul't'a.

Pooqini	määtti	aätän	wət'i	ont	tulit't'ul't'a3,	karrä						
poo	-qini	määtt	-ti	aätä	-n	wət'i	ont	tulit'	-t'i	-l't'a	-3	karrä
poo	-qini	määtt	-nti	aätä	-n	wət'i	ont	tuliš	-nti	-l't'i	-3	karrä
n	-n.case	n	-n.case	n	-n.case	n	pron	v	-v.deriv.v	-v.deriv.v	-v.pn	adv
улица	-EL	чум	-ILL	олень	-GEN	мясо	он.сам	прийти	-IPFV	-FREQ4	-[3SG.S]	на.огонь
street	-EL	tent	-ILL	reindeer	-GEN	meat	himself	come	-IPFV	-FREQ4	-[3SG.S]	onto.the.Fire
Strasse	-EL	Zelt	-ILL	Rentier	-GEN	Fleisch	er.selbst	kommen	-IPFV	-FREQ4	-[3SG.S]	aufs.Fire

pootit'ul't'a3.

poot -i -t'i -l't'a -3

poot -i -nti -l't'i -3

v -INS -v.deriv.v -v.deriv.v -v.pn

положить -EP -IPFV -FREQ4 -[3SG.S]

put -EP -IPFV -FREQ4 -[3SG.S]

legen -EP -IPFV -FREQ4 -[3SG.S]

С улицы в чум оленье мясо само добралось, на огонь сложилось вариться.

The reindeer meat comes in from the street by itself and lies down on the fire.

Von der Straße kommt das Rentierfleisch selbst rein, und legt sich auf das Feuer.

Text2.070

Niini muša.

Niini muša3.

niini muša -3

niini muši -3

adv v -v.pn

потом вариться -[3SG.S]

then be.cooking -[3SG.S]

dann kochen -[3SG.S]

Потом варится.

Then it is cooking.

Dann kocht es.

Text2.071

Mušilä tuuruja, t'i konnä tottuja.

Mušilä tuuruja3, t'i konnä tottuja3.

muši -lä tuuru -j -a -3 t'i konnä tottu -j -a -3

muši -lä tuuru -ŋ -i -3 t'i konnä totti -ŋ -i -3

v	-v.deriv.adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	n	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn
вариться	-V.ADV	закончиться	-PRS	-EP	-[3SG.S]	котёл	с.очага	поставить	-PRS	-EP	-[3SG.S]
be.cooking	-V.ADV	be.over	-PRS	-EP	-[3SG.S]	copper	from.the.hearth	deposit	-PRS	-EP	-[3SG.S]
kochen	-V.ADV	zu.Ende.sein	-PRS	-EP	-[3SG.S]	Kessel	vom.Herd	hinstellen	-PRS	-EP	-[3SG.S]

Вариться закончило, котел с огня поставился.

It cooks itself and the cauldron gets off the fire.

Es kocht sich, und der Kessel steigt vom Herd.

Text2.072

Niini na wət'i unna tituja.

Niini na wət'i unna tituja3.

niini na wət'i unna titu -j -a -3

niini na wət'i unnä titu -ŋ -i -3

adv	pron	n	prev	v	-v.tense	-INS	-v.pn
потом	эта	мясо	вверх	вытащить	-PRS	-EP	-[3SG.S]
then	this	meat	upwards	take.out	-PRS	-EP	-[3SG.S]
dann	dies	Fleisch	nach.oben	heraus.holen	-PRS	-EP	-[3SG.S]

Потом это мясо вверх вынулось.

Then the meat gets out.

Dann kommt das Fleisch heraus.

Text2.073

Stol tottunti.

Stol tottunti3.

stol tottu -nti -3

stol totti -nti -3

n	v	-v.deriv.v	-v.pn
стол	поставить	-IPFV	-[3SG.S]
table	deposit	-IPFV	-[3SG.S]
Tisch	hinstellen	-IPFV	-[3SG.S]

Стол поставился.

A table sets itself.

Ein Tisch stellt sich auf.

Text2.074

Na wət'il' tarälka nii tottuja.

Na	wət'il'	tarälka	nii	tottuja3.				
na	wət'i -l'	tarälka	nii	tottu	-j	-a	-3	
na	wət'i -l'	tarälka	nii	totti	-ŋ	-i	-3	
pron	n	-n.deriv.adj	n	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn
эта	мясо	-ADJ	тарелка	сюда/туда	поставить	-PRS	-EP	-[3SG.S]
this	meat	-ADJ	plate	here/there	deposit	-PRS	-EP	-[3SG.S]
dies	Fleisch	-ADJ	Teller	hierher/dorthin	hinstellen	-PRS	-EP	-[3SG.S]

Эта тарелка с мясом туда поставилась.

Then a plate puts itself onto the table with the meat.

Dann stellt sich ein Teller mit dem Fleisch auf den Tisch.

Text2.075

Niini na qup amirqolamna.

Niini	na	qup	amirqolamna3.							
niini	na	qup	amirqolam	-n	-a	-3				
niini	na	qum	am -i -r	-qo	olam	-ŋ	-i	-3		
adv	pron	n	v	-INS	-v.deriv.v	-v.inf	v	-v.tense	-INS	-v.pn
потом	эта	человек	начать.кушать					-PRS	-EP	-[3SG.S]
then	this	man	begin.to.eat					-PRS	-EP	-[3SG.S]
dann	dies	Mensch	anfangen.zu.essen					-PRS	-EP	-[3SG.S]

Потом этот человек стал кушать.

Then this man starts to eat.

Dann fängt dieser Mann an zu essen.

Text2.076

Amirni.

Amirni3.

am	-i	-r	-n	-i	-3			
am	-i	-r	-ŋ	-i	-3			
v	-INS	-v.deriv.d	-v.tense	-INS	-v.pn			
съесть	-EP	-FREQ1	-PRS	-EP	-[3SG.S]			

eat -EP -FREQ1 -PRS -EP -[3SG.S]

essen -EP -FREQ1 -PRS -EP -[3SG.S]

Ecm.

He eats.

Er isst.

Text2.077

Stol ontı älpä qənnı.

Stol ontı älpä qənnı3.

stol ontı älpä qən -n -ı -3

stol ontı älpä qən -ŋ -ı -3

n pron adv v -v.tense -INS -v.pn

стол он.сам прочь уйти -PRS -EP -[3SG.S]

table himself away go.away -PRS -EP -[3SG.S]

Tisch er.selbst weg weggehen -PRS -EP -[3SG.S]

Стол сам в сторону отошел.

The table leaves on its own.

Der Tisch geht selber weg.

Text2.078

Nımtı qontıqolamni.

Nımtı qontıqolamni3.

nımtı qontıqolam -n -ı -3

nımtı qontı -qo olam -ŋ -ı -3

adv v -v.inf v -v.tense -INS -v.pn

там начать.спать -PRS -EP -[3SG.S]

there begin.to.sleep -PRS -EP -[3SG.S]

dort anfangen.zu.schlafen -PRS -EP -[3SG.S]

Человек там спать собирался.

The man lies down there.

Der Mann legt sich dort hin.

Text2.079

Šäqqa.

Šäqqa3.

šäqqa -3

šäqqi -3

v -v.pn

переночевать -[3SG.S]

spend.the.night -[3SG.S]

übernachten -[3SG.S]

Переночевался.

He spends the night there.

Er übernachtet dort.

Text2.080

Niini na šäqqimminti, qarın wəša.

Niini na šäqqimminti3, qarın wəša3.

niini na šäqqi -mmint -i -3 qarın wəša -3

niini na šäqqi -mpi -nt -i -3 qarıt wəši -3

adv pron v -v.tense -v.mood -INS -v.pn adv v -v.pn

потом эта переночевать -LAT.PST -EP -[3SG.S] утром встать -[3SG.S]

then this spend.the.night -LAT.PST -EP -[3SG.S] in.the.morning stand.up -[3SG.S]

dann dies übernachten -LAT.PST -EP -[3SG.S] am.Morgen aufstehen -[3SG.S]

Потом переночевал, утром встал.

He then spent the night and got up in the morning.

Dann übernachtete er und stand am Morgen auf.

Text2.081

Il't'a meelti ippa.

Il't'a meelti ippa3.

il't'a meelti ippa -3

il't'a meelti ippi -3

n pron v -v.pn

дед всегда лежать -[3SG.S]

old.man always lie -[3SG.S]

alter.Mann immer liegen -[3SG.S]

Дед всё лежит.

The old man is still lying.

Der Alte liegt immer noch.

Text2.082

Niini il't'a amirqolamni.

Niini il't'a amirqolamni3.

niini il't'a amirqolam -n -i -3

niini il't'a am -i -r -qo olam -ŋ -i -3

adv n v -INS -v.deriv.v -v.inf v -v.tense -INS -v.pn

потом дед начать.кушать -PRS -EP -[3SG.S]

then old.man begin.to.eat -PRS -EP -[3SG.S]

dann alter.Mann anfangen.zu.essen -PRS -EP -[3SG.S]

*Потом дед кушать собрался.**The old man begins to eat.**Der Alte fängt an zu essen.*

Text2.083

Nul't'il' t'i tottinti - määtti muntik san'imajinpati.

Nul't'il' t'i tottinti3 - määtti muntik san'imajinpati.

nul't'i -l' t'i totti -nt -i -3 - määtt -ti muntik san'imajin -pa -ti

nul't'i -l' t'i totti -nt -i -3 - määtt -nti muntik san'imajin -mpi -ti

pr -n.deriv.adj n v -v.mood -INS -v.pn - n -n.case pron v -v.deriv.v -v.p

такой -ADJ котёл стоять -LAT -EP -[3SG.S] - чум -ILL всё занять -DUR -3S

so -ADJ copper stand -LAT -EP -[3SG.S] - tent -ILL all occupy -DUR -3S

so.einer -ADJ Kessel stehen -LAT -EP -[3SG.S] - Zelt -ILL alle einnehmen -DUR -3S

*Такой котел стоит - чум целиком занимает.**There is such a cauldron - as big as the tent.**So ein Kessel steht dort - so groß, wie das Zelt.*

Text2.084

Niini na t'inti qumin wət'i pootoa.

Niini na t'inti qumin wət'i pootoa3.

niini na t'i -nti qum -i -n wət'i poot -t -o -a -3

niini na t'i -nti qum -i -n wət'i poot -i -ŋ -i -3

adv pron n -n.case n -INS -n.case n v -INS -v.tense -INS -v.pn

потом эта котёл -ILL человек -EP -GEN мясо положить -EP -PRS -EP -[3SG.S]

then this copper -ILL man -EP -GEN meat put -EP -PRS -EP -[3SG.S]

dann dies Kessel -ILL Mensch -EP -GEN Fleisch legen -EP -PRS -EP -[3SG.S]

Потом в этот котел человечье мясо сложилось вариться.

Then human meat lies down in the cauldron and cooks.

Dann legt sich Menschenfleisch in den Kessel rein und kocht.

Text2.085

Muntik pootja, muša.

Muntik pootja3, muša3.

muntik poot -t -j -a -3 muša

muntik poot -i -ŋ -i -3 muši

pron	v	-INS	-v.tense	-INS	-v.pn	v
всѣ	положить	-EP	-PRS	-EP	-[3SG.S]	вариться
all	put	-EP	-PRS	-EP	-[3SG.S]	be.cooking
alle	legen	-EP	-PRS	-EP	-[3SG.S]	kochen

Все сложилось, варится.

Everything gets into it and cooks.

Alles legt sich hinein und kocht.

Text2.086

Il't'a niini amirni, muntik amirni apsi.

Il't'a niini amirni3, muntik

il't'a niini am -i -r -n -i -3 muntik

il't'a niini am -i -r -ŋ -i -3 muntik

n	adv	v	-INS	-v.deriv.d	-v.tense	-INS	-v.pn	pron
дед	потом	съесть	-EP	-FREQ1	-PRS	-EP	-[3SG.S]	всѣ
old.man	then	eat	-EP	-FREQ1	-PRS	-EP	-[3SG.S]	all
alter.Mann	dann	essen	-EP	-FREQ1	-PRS	-EP	-[3SG.S]	alle

amirni3 apsi.

am -i -r -n -i -3 apsi

am -i -r -ŋ -i -3 apsi

v	-INS	-v.deriv.d	-v.tense	-INS	-v.pn	n
съесть	-EP	-FREQ1	-PRS	-EP	-[3SG.S]	еда
eat	-EP	-FREQ1	-PRS	-EP	-[3SG.S]	food
essen	-EP	-FREQ1	-PRS	-EP	-[3SG.S]	Essen

Дед оттуда ест, всю ест еду.

The old man eats, he eats everything.

Der Alte isst, er isst alles.

Text2.087

Niini na stol onti too ika.

Niini na stol onti too ika3.

niini	na	stol	ontı	too	ika	-3
niini	na	stol	ontı	too	ikεε	-3
adv	pron	n	pron	prev	v	-v.pn
потом	эта	стол	он.сам	RES	исчезнуть	-[3SG.S]
then	this	table	himself	RES	disapper	-[3SG.S]
dann	dies	Tisch	er.selbst	RES	verschwinden	-[3SG.S]

Потом этот стол сам исчез.

Then this table itself disappears.

Dann verschwindet dieser Tisch selbst.

Text2.088

Na qup qarın amirni.

Na qup qarın amirni3.

na	qup	qarın	am	-i	-r	-n	-i	-3
na	qum	qarıt	am	-i	-r	-ŋ	-i	-3
pron	n	adv	v	-INS	-v.deriv.d	-v.tense	-INS	-v.pn
эта	человек	утром	съесть	-EP	-FREQ1	-PRS	-EP	-[3SG.S]
this	man	in.the.morning	eat	-EP	-FREQ1	-PRS	-EP	-[3SG.S]
dies	Mensch	am.Morgen	essen	-EP	-FREQ1	-PRS	-EP	-[3SG.S]

Этот человек завтракает.

The man is having breakfast.

Der Mann frühstückt.

Text2.089

Šitti qum amirkuššal' t'i karrä ittuja.

Šitti qum amirkuššal' t'i karrä

šitti	qum	am	-i	-r	-ku	-ššal'	t'i	karrä		
šitti	qum	am	-i	-r	-ku	-t	-šak	-l'	t'i	karrä

num	n	v	-INS	-v.deriv.v	-v.deriv.n	-n.case	-n.case	-n.deriv.adj	n	adv
два	человек	съесть	-EP	-FREQ1	-NOM.ACT.2	-COORD.ADJ			котёл	на.огонь
two	man	eat	-EP	-FREQ1	-NOM.ACT.2	-COORD.ADJ			copper	onto.the.Feuer
zwei	Mensch	essen	-EP	-FREQ1	-NOM.ACT.2	-COORD.ADJ			Kessel	aufs.Feuer

ittuja3.

ittu -j -a -3

ittu -ŋ -i -3

v -v.tense -INS -v.pn

повеситься -PRS -EP -[3SG.S]

hang oneself -PRS -EP -[3SG.S]

sich.aufhängen -PRS -EP -[3SG.S]

Достаточный для того, чтобы два человека поели, котел на огонь повесился.

There is enough for two, the cauldron hangs itself above the fire.

Es reicht für zwei, der Kessel hängt sich über das Feuer.

Text2.090

ååtät wət'i na t'inti pootja.

ååtät wət'i na t'inti pootja3.

ååtä -t wət'i na t'i -nti poot -t -j -a -3

ååtä -n wət'i na t'i -nti poot -i -ŋ -i -3

n -n.case n pron n -n.case v -INS -v.tense -INS -v.pn

олень -GEN мясо эта котёл -ILL положить -EP -PRS -EP -[3SG.S]

reindeer -GEN meat this copper -ILL put -EP -PRS -EP -[3SG.S]

Rentier -GEN Fleisch dies Kessel -ILL legen -EP -PRS -EP -[3SG.S]

Олень мясо в этот котел сложилось вариться.

The reindeer meat gets into that cauldron and is cooking.

In diesen Kessel legt sich das Rentierfleisch und kocht.

Text2.091

Qarin amirni.

Qarin amirni3.

qarin am -i -r -n -i -3

qarit am -i -r -ŋ -i -3

adv v -INS -v.deriv.v -v.tense -INS -v.pn

утром съесть -EP -FREQ1 -PRS -EP -[3SG.S]

in.the.morning eat -EP -FREQ1 -PRS -EP -[3SG.S]

am.Morgen essen -EP -FREQ1 -PRS -EP -[3SG.S]

Завтракает.

He is having breakfast.

Er frühstückt.

Text2.092

Niini nık tenırpa qəñqıntooqo na qup: “Kut’tä qəntak?”

Niini nık tenırpa3 qəñqıntooqo na qup: “Kut’tä

niini nık tenırpa -3 qən -qı -ntooqo na qup kut’tä

niini nık tenırpi -3 qən -qı -n -ti -qo na qum kut’tä

adv	adv	v	-v.pn	v	-v.nmz	-n.case	-n.case-poss	-n.case	pron	n	adv
потом	так	думать	-[3SG.S]	уйти	-DEB	-TRL.2/3SG			эта	человек	куда
then	so	think	-[3SG.S]	go.away	-DEB	-TRL.2/3SG			this	man	where
dann	so	denken	-[3SG.S]	weggehen	-DEB	-TRL.2/3SG			dies	Mensch	wohin

qəntak?”

qə -nt -a -k

qən -nt -i -k

v	-v.tense	-INS	-v.pn
уйти	-FUT	-EP	-1SG.S
go.away	-FUT	-EP	-1SG.S
weggehen	-FUT	-EP	-1SG.S

Потом так думает чтобы ему уйти этот человек: "Куда пойду?"

Then this man is thinking. "Where should I go?"

Dann denkt dieser Mann nach: "Wohin soll ich gehen?"

Text2.093

Il'ta nul't'ik kətiñiti: “Kul'söl' qup qəñqıntoo tenırpa - qəññjä.

Il'ta nul't'ik kətiñiti: “Kul'söl' qup

il'ta nul't'i -k kəti -ñ -i -ti kul'söl' qup

il'ta nul't'i -k kəti -ñ -i -ti kul'il' qum

n	pr	-n.deriv.adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	adj	n
дед	такой	-ADV	сказать	-PRS	-EP	-3SG.O	простой	человек
old.man	so	-ADV	say	-PRS	-EP	-3SG.O	simply	man
alter.Mann	so.einer	-ADV	sagen	-PRS	-EP	-3SG.O	einfach	Mensch

numit qən -nijä

numit qən -ñijä

adv v -v.mood.pn
 по.этой.месте уйти -IMP.3SG.S
 along go.away -IMP.3SG.S
 entlang weggehen -IMP.3SG.S

Рядом с моим чумом дорога, в восточную сторону дорожка - по ней пусть пойдёт."
Next to my tent there is a path, on the east side there is a path, he should go along there."
Neben meinem Zelt ist ein Weg, auf der östlichen Seite ist ein Weg, er soll hier entlang gehen."

Text2.096

Iijati qala.

Iijati qala3.

iija -ti qala -3

iija -ti qali -3

n -n.case-poss v -v.pn
 ребёнок -3SG остаться -[3SG.S]
 child -3SG stay -[3SG.S]
 Kind -3SG bleiben -[3SG.S]

Ребёнок остался.
The child stays there.
Das Kind bleibt dort.

Text2.097

“Kul’šöl’ qup qənimmä, t’eelin ɛtil’ peläk åätän wət’il’ apsil’ poori, pillil’ peläk qumın wət’il’ apsil’ poori.

“Kul’šöl’ qup qənimmä3, t’eelin ɛtil’ peläk åätän

kul’šöl’ qup qən -i -mmä -3 t’eeli -n ɛɛ -til’ peläk åätä -n

kul’il’ qum qən -i -mmä -3 t’eeli -n ɛɛ -ntil’ peläk åätä -n

adj n v -INS -v.mood -v.pn n -n.case v -v.nmz n n -n.case
 простой человек уйти -EP -COND -[3SG.S] день -GEN быть -PT.PRS сторона олень -GEN
 simply man go.away -EP -COND -[3SG.S] day -GEN to.be -PT.PRS side re deer -GEN
 einfach Mensch weggehen -EP -COND -[3SG.S] Tag -GEN sein -PT.PRS Seite Rentier -GEN

wət’il’ apsil’ poori, pillil’ peläk qumın wət’il’

wət'i -l'	apsi -l'	poori	pillil'	peläk	qum	-i	-n	wət'i -l'		
n	-n.deriv.adj	n	-n.deriv.adj	n	adj	n	n	-INS -n.case n	-n.deriv.adj	
мясо	-ADJ	еда	-ADJ	лабаз	западный	сторона	человек	-EP -GEN	мясо	-ADJ
meat	-ADJ	food	-ADJ	granary	west(ern)	side	man	-EP -GEN	meat	-ADJ
Fleisch	-ADJ	Essen	-ADJ	Labas	westlich	Seite	Mensch	-EP -GEN	Fleisch	-ADJ

apsil' **poori.**

apsi -l' **poori**

apsi -l' **poori**

n	-n.deriv.adj	n
еда	-ADJ	лабаз
food	-ADJ	granary
Essen	-ADJ	Labas

"Когда простой человек пойдёт, на восточной стороне продуктовой лабаз с оленьим мясом, на западной сторонепродуктовой лабаз с челевечьим мясом.

"The simple man leaves, on the east side there is a granary with reindeer meat, on the west side a granary with human meat.

"Der einfacher Mann geht, auf der östlichen Seite ist ein Labas mit Rentierfleisch, auf der westlichen Seite ist ein Labas mit Menschenfleisch.

Text2.098

Aš amırqo kikimmä, iki iijimtu, amırqo kikimmä, t'eelin eetil' peläqqit niini iijimtu".

Aš amırqo **kikimmä3,** **iki** **iijimtu,**

aš am -i -r -qo kiki -mmä -3 iki ii -jimtu

ašša am -i -r -qo kiki -mmä -3 iki ii -ijimtu

ptcl	v	-INS	-v.deriv.v	-v.inf	v	-v.mood	-v.pn	ptcl	v	-v.mood.pn
NEG	съесть	-EP	-FREQ1	-INF	хотеть	-COND	-[3SG.S]	NEG.IMP	брать	-IMP.3Sg.O
NEG	eat	-EP	-FREQ1	-INF	want	-COND	-[3SG.S]	NEG.IMP	take	-IMP.3Sg.O
NEG	essen	-EP	-FREQ1	-INF	wollen	-COND	-[3SG.S]	NEG.IMP	nehmen	-IMP.3Sg.O

amırqo **kikimmä3,** **t'eelin** **eetil'** **peläqqit** **niini**

am -i -r -qo kiki -mmä -3 t'eeli -n ee -til' peläq -qit niini

am -i -r -qo kiki -mmä -3 t'eeli -n ee -ntil' peläk -qin niini

v	-INS	-v.deriv.v	-v.inf	v	-v.mood	-v.pn	n	-n.case	v	-v.nmz	n	-n.case	adv
съесть	-EP	-FREQ1	-INF	хотеть	-COND	-[3SG.S]	день	-GEN	быть	-PT.PRS	сторона	-LOC	потом
eat	-EP	-FREQ1	-INF	want	-COND	-[3SG.S]	day	-GEN	to.be	-PT.PRS	side	-LOC	then

essen -EP -FREQ1 -INF wollen -COND -[3SG.S] Tag -GEN sein -PT.PRS Seite -LOC dann

iiŋimtu”.

ii -ŋimtu

ii -ŋimtu

v -v.mood.pn

братъ -IMP.3Sg.O

take -IMP.3Sg.O

nehmen -IMP.3Sg.O

Если не хочет кушать, пусть не берёт, если хочет, на восточной стороне оттуда пусть возьмёт.

If he does not want to eat, then he should not take anything, he should take something from the eastern side.

Wenn er nicht essen will, soll er nichts nehmen, er soll von der östlichen Seite nehmen.

Text2.099

Niini na qənninti t'ääntisä.

Niini na qənninti3

t'ääntisä.

niini na qən -nint -i -3 t'ääntisä

niini na qən -mpɪ -nt -i -3 t'ääntisä

adv pron v -v.tense -v.mood -INS -v.pn adv

потом эта уйти -LAT.PST -EP -[3SG.S] к.моря

then this go.away -LAT.PST -EP -[3SG.S] to.the.sea

dann dies weggehen -LAT.PST -EP -[3SG.S] zum.Meer

Потом человек пошел к морю.

Then the man goes to the sea.

Dann ging der Mann zum Meer.

Text2.100

Kiral' εεŋa, niini t'eelit εtil' peläk seel't'i pünä sääntirtenti.

Kiral' εεŋa3,

niini t'eelit

εtil'

peläk seel't'i pünä

kiral' εε -ŋ -a -3 niini t'eeli -t εε -til' peläk seel't'i pünä

kəral' εε -ŋ -i -3 niini t'eeli -n εε -ntil' peläk seel't'i pünä

adj v -v.tense -INS -v.pn adv n -n.case v -v.nmz n num n

незаросший быть -PRS -EP -[3SG.S] потом день -GEN быть -PT.PRS сторона семь чудовище

open to.be -PRS -EP -[3SG.S] then day -GEN to.be -PT.PRS side seven monster

offen sein -PRS -EP -[3SG.S] dann Tag -GEN sein -PT.PRS Seite sieben Ungeheuer

såántirtenti3.

såántir -tent -i -3

såántir -nt -i -3

v -v.tense -INS -v.pn

играть -FUT -EP -[3SG.S]

play -FUT -EP -[3SG.S]

spielen -FUT -EP -[3SG.S]

Безлесно, потом на восточной стороне семь чудовищ играют.

There are no trees, then seven monsters are playing on the east side.

Dort gibt es keine Bäume, dann spielen auf der östlichen Seite sieben Ungeheuer.

Text2.101

“Mita, kul’šöl’ qup tümmä na morät qanikti, ortišal’ šitti pü iinjimtu”.

“Mita, kul’šöl’ qup tümmä na morät qanikti, ortišal’ šitti pü

mita kul’šöl’ qup tü -mmä na morä -t qanik -ti ortišal’ šitti pü

mita kul’il’ qum tü -mmä na morä -n qaniņ -nti ortišal’ šitti pü

conj	adj	n	v	-v.mood	pron	n	-n.case	n	-n.case	adj	num	n
будто	простой	человек	прийти	-COND	эта	море	-GEN	берег	-ILL	сильный	два	камень
as.if	simply	man	come	-COND	this	sea	-GEN	(sea).coast	-ILL	strong	two	stone
als.ob	einfach	Mensch	kommen	-COND	dies	Meer	-GEN	Ufer	-ILL	kräftig	zwei	Stein

iinjimtu”.

ii -ņimtu

ii -ņimtu

v -v.mood.pn

брать -IMP.3Sg.O

take -IMP.3Sg.O

nehmen -IMP.3Sg.O

“Мол, когда простой человек придет на берег этого моря, по своей силе два камня пусть возьмет.

And when he arrives at the seashore, he should pick up two stones.

Und wenn er zum Ufer des Meeres kommt, soll er zwei Steine hochnehmen.

Text2.102

Na seel’t’i pünä qərıntıñiti: “Tii tüäš, såántirlimin!”

Na seel't'i pünä qərintiṅiti: "Tii tüäš,

na	seel't'i	pünä	qəri	-nti	-ŋ	-i	-ti	tii	tü	-äš
na	seel't'i	pünä	qəri	-nti	-ŋ	-i	-ti	tii	tü	-äš
pron	num	n	v	-v.deriv.v	-n.deriv.adv	-INS	-v.pn	adv	v	-v.mood.pn
эта	семь	чудовище	позвать	-IPFV	-PRS	-EP	-3SG.O	сюда	прийти	-IMP.2SG.S
this	seven	monster	call	-IPFV	-PRS	-EP	-3SG.O	here	come	-IMP.2SG.S
dies	sieben	Ungeheuer	rufen	-IPFV	-PRS	-EP	-3SG.O	hierher	kommen	-IMP.2SG.S

sääntirlimin!"

sääntir -li -min

sääntir -li -mit

v	-v.deriv.v	-v.pn
играть	-INCH2	-1PL.S/O
play	-INCH2	-1PL.S/O
spielen	-INCH2	-1PL.S/O

Эти семь чудовищ позвали: "Сюда иди, давай поиграем!"

The seven monsters are shouting: "Come here, let us play!"

Die sieben Ungeheuer rufen: "Komm her, lass uns spielen!"

Text2.103

Na qup šitti pü iimmintiti, šitti utooqinti orqilpati.

Na qup šitti pü iimmintiti, šitti utooqinti

na	qup	šitti	pü	ii	-mmi	-nti	-ti	šitti	utoo	-qin	-ti
na	qum	šitti	pü	ii	-mpi	-nti	-ti	šitti	uti	-qin	-ti
pron	n	num	n	v	-v.tense	-v.mood	-v.pn	num	n	-n.case	-n.case-poss
эта	человек	два	камень	брать	-PST.NARR	-LAT	-3SG.O	два	рука	-LOC	-OBL.2/3SG
this	man	two	stone	take	-PST.NARR	-LAT	-3SG.O	two	hand	-LOC	-OBL.2/3SG
dies	Mensch	zwei	Stein	nehmen	-PST.NARR	-LAT	-3SG.O	zwei	Hand	-LOC	-OBL.2/3SG

orqilpati.

orqil -pa -ti

orqil -mpi -ti

v	-v.deriv.v	-v.pn
схватить	-DUR	-3SG.O
grasp	-DUR	-3SG.O
(er)greifen	-DUR	-3SG.O

Этот человек два камня взял, в двух руках держит.

The man took two stones, he held them with both of his hands.

Der Mann nahm zwei Steine, er hielt sie mit beiden Händen.

Text2.104

Nii tulin'n'i, nilleja.

Nii	tulin'n'i3,	nilleja3.							
nii	tulin'	-n'	-i	-3	nille	-j	-a	-3	
nii	tuliš	-ŋ	-i	-3	nilleε	-ŋ	-i	-3	
adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	v	-v.tense	-INS	-v.pn	
сюда/туда	прийти	-PRS	-EP	-[3SG.S]	остановиться	-PRS	-EP	-[3SG.S]	
here/there	come	-PRS	-EP	-[3SG.S]	stop	-PRS	-EP	-[3SG.S]	
hierher/dorthin	kommen	-PRS	-EP	-[3SG.S]	stehen.bleiben	-PRS	-EP	-[3SG.S]	

Туда подошел, остановился.

He goes there and stops.

Er geht dorthin, er bleibt stehen.

Text2.105

Mannipati: Morät tääl' peläqqinti morät tää seel't'i pünät qönti kipil'oo suuril'a tumpa.

Mannipati:	Morät	tääl'	peläqqinti	morät	tää	seel't'i						
manni	-mpa	-ti	morä -t	tääl'	peläq	-qin	-ti	morä -t	tää	seel't'i		
mant'i	-mpi	-ti	morä -n	tääl'	peläk	-qin	-ti	morä -n	tää	seel't'i		
v	-v.deriv.v	-v.pn	n	-n.case	adj	n	-n.case	-n.case-poss	n	-n.case	pp	num
взглянуть	-DUR	-3SG.O	море	-GEN	другой	сторона	-LOC	-OBL.2/3SG	море	-GEN	через	семь
look.at	-DUR	-3SG.O	sea	-GEN	other	side	-LOC	-OBL.2/3SG	sea	-GEN	through	seven
anblicken	-DUR	-3SG.O	Meer	-GEN	anderer	Seite	-LOC	-OBL.2/3SG	Meer	-GEN	durch	sieben

pünät qönti kipiloo suuril'a tumpa3.

pünä	-t	qönti	kipiloo	suuri	-l'a	tumpa	-3
pünä	-n	qönti	kipil'a	suurip	-l'a	tumpi	-3
n	-n.case	adv	adj	n	-n.deiv.n	v	-v.pn
чудовище	-NOM.PL	набок	маленький	зверь	-DIM	лететь	-[3SG.S]
monster	-NOM.PL	awry	little	(wild).animal	-DIM	fly	-[3SG.S]
Ungeheuer	-NOM.PL	zur.Seite	klein	Tier	-DIM	fliegen	-[3SG.S]

Видит: с той стороны моря через море к месту рядом с семью чудовищами

маленькая птичка летит.

He sees that a little bird is flying from that side of the sea towards the seven monsters.

Er sieht: Von der dortigen Seite des Meeres fliegt ein kleines Vögelchen in Richtung der sieben Ungeheuer.

Text2.106

“Qatamol morät kiššak puuᵛa, t’attimmäl, ašša qətimmäl - mooral najnti”.

“Qatamol	morät	kiššak	puuᵛa,	t’attimmäl,	a
qatamo -l	morä -t	kiš -šak	puu -ᵛ -a -3	t’atti -mmä -l	aš
qatamu -l	morä -n	ki -šak	puu -ᵛ -i -3	t’atti -mmä -l	aš
v	-v.pn n	-n.case n	-n.case v	-v.tense -INS -v.pn v	-v.mood -v.mood pt
что	-2SG.O море	-GEN середина	-COOR перейти	-PRS -EP -[3SG.S]	бросать -COND -2SG.O N
what	-2SG.O sea	-GEN middle	-COOR go	-PRS -EP -[3SG.S]	throw -COND -2SG.O N
was	-2SG.O Meer	-GEN Mitte	-COOR hinübergehen	-PRS -EP -[3SG.S]	werfen -COND -2SG.O N

qətimmäl - mooral najnti”.

qət -i -mmä -l - moora -l najnti

qət -i -mmä -l - moori -li najnti

v	-INS	-v.mood	-v.pn	-	v	-n.case-poss	pron
убить	-EP	-COND	-2SG.O	-	конец	-2SG	вот.он.есть
kill	-EP	-COND	-2SG.O	-	End	-2SG	there.is
töten	-EP	-COND	-2SG.O	-	Ende	-2SG	es.gibt

"Когда до середины моря перелетела, если ты бросишь, если не убьешь - твой конец вот он есть."

If you fly to the middle of the sea, if you throw the stone and don't kill them, that will be your death.

Wenn du bis zur Mitte des Meeres fliegst, wenn du den Stein wirfst und sie nicht tötest, das ist dein Ende.

Text2.107

Ətəmin, t’am nilleja - tuna seel’ti pünä suuril’a tumpa.

Ətəmin,	t’am	nilleja	-	tuna	seel’ti	pünä	suuril’a
ətəmin	t’am	nille	-j -a -3	-	tuna	seel’ti	pünä suuri -l’a
ətəmin	t’am	nilleε	-ᵛ -i -3	-	tuna	seel’ti	pünä suurip -l’a
adv	adv	v	-v.tense -INS -v.pn	-	pron	num	n n -n.deiv.n
действительно	едва	остановиться	-PRS -EP -[3SG.S]	-	тот	семь	чудовище зверь -DIM
really	only.just	stop	-PRS -EP -[3SG.S]	-	that	seven	monster wild.animal -DIM

tatsächlich kaum stehen.bleiben -PRS -EP -[3SG.S] - jener sieben Ungeheuer wildes.Tier -DIM

tumpa3.

tumpa -3

tumpi -3

v -v.pn

лететь -[3SG.S]

fly -[3SG.S]

fliegen -[3SG.S]

По слову, он остановился - а к месту рядом с теми семью чудовищами птичка летит.

He really stops, the little bird flies in the direction of the seven monsters.

Er bleibt tatsächlich stehen, das Vögelchen fliegt in die Richtung der sieben Ungeheuer.

Text2.108

Morät kiššak puuᶇa.

Morät kiššak puuᶇa.

morä -t kiššak puu -ᶇ -a -3

morä -n kiššak puu -ᶇ -i -3

n -n.case pp v -v.tense -INS -v.pn

море -GEN до.середины перейти -PRS -EP -[3SG.S]

sea -GEN to.middle go -PRS -EP -[3SG.S]

Meer -GEN bis.Mitte hinübergehen -PRS -EP -[3SG.S]

До середины моря перелетела.

It flies to the middle of the sea.

Es fliegt bis zur Mitte des Meeres.

Text2.109

T'ap t'attiᶇiti - n'un'iriᶇiti ašša qənniti.

T'ap t'attiᶇiti - n'un'iriᶇiti ašša qənniti.

t'ap t'atti -ᶇ -i -ti - n'un'ir -i -ᶇ -i -ti ašša qən -n -i -ti

t'ap t'atti -ᶇ -i -ti - n'un'ir -i -ᶇ -i -ti ašša qət -ᶇ -i -ti

adv v -v.tense -INS -v.pn - v -INS -v.tense -INS -v.pn ptcl v -v.tense -INS -v

только бросать -PRS -EP -3SG.O - прохмануться -EP -PRS -EP -3SG.O NEG убить -PRS -EP -3

only throw -PRS -EP -3SG.O - fail -EP -PRS -EP -3SG.O NEG kill -PRS -EP -3

nur werfen -PRS -EP -3SG.O - verfehlen -EP -PRS -EP -3SG.O NEG töten -PRS -EP -3

Бросил - и прохманулся, не убил.

It throws - it misses him, it does not kill him..

Es wirft - es verfehlt ihn, es tötet ihn nicht.

Text2.110

Suuril'a təp̄in ulonti omtuja, tuna jāāwalqo essuja, na qumim orqil̄niti, qətqolamniti.

Suuril'a			təp̄in			ulonti			omtuja3,			tuna jāāwalqo		
suuri	-l'a	təp̄	-i	-n	ulo	-nti	omtu	-j	-a	-3	tuna	jāāwal	-qo	
suurip̄	-l'a	təp̄	-i	-n	uli	-nti	omti	-ŋ	-i	-3	tuna	jāāwal	-tqo	
n	-n.deiv.n	pron.pers	-INS	-n.case	pp	-n.case	v	-v.tense	-INS	-v.pn	pron	n	-n.ca	
зверь	-DIM	3Sg	-EP	-GEN	перед	-ILL	сесть	-PRS	-EP	-[3SG.S]	тот	дьявол	-TR	
wild.animal	-DIM	3Sg	-EP	-GEN	for	-ILL	sit.down	-PRS	-EP	-[3SG.S]	that	devil	-TR	
wildes.Tier	-DIM	3Sg	-EP	-GEN	vor	-ILL	sich.hinsetzen	-PRS	-EP	-[3SG.S]	jener	Teufel	-TR	

essuja3,				na qumim			orqil̄niti,				
essu	-j	-a	-3	na	qum	-i	-m	orqil	-ŋ	-i	-ti
esi	-ŋ	-i	-3	na	qum	-i	-m	orqil	-ŋ	-i	-ti
v	-v.tense	-INS	-v.pn	pron	n	-INS	-n.case	v	-v.tense	-INS	-v.pn
стать	-PRS	-EP	-[3SG.S]	эта	человек	-EP	-ACC	схватить	-PRS	-EP	-3SG.O
become	-PRS	-EP	-[3SG.S]	this	man	-EP	-ACC	grasp	-PRS	-EP	-3SG.O
werden	-PRS	-EP	-[3SG.S]	dies	Mensch	-EP	-ACC	(er)greifen	-PRS	-EP	-3SG.O

qətqolamniti.

qətqolam	-n	-i	-ti		
qət-	-qo	olam	-ŋ	-i	-ti
v	-v.inf	v	-v.tense	-INS	-v.pn
собрать.убыть	-PRS	-EP	-3SG.O		
begin.to.kill	-PRS	-EP	-3SG.O		
anfangen.zu.töten	-PRS	-EP	-3SG.O		

Птичка перед ним села, тем самым дьяволом стала, этого человека схватила, собралась убить.

The little bird lands in front of him and turns into the same devil, grasps the man and starts killing him.

Das Vögelchen landet vor ihm, und verwandelt sich in den gleichen Teufel, ergreift den Mann und begann, ihn zu töten.

Text2.112

Tuna seel't'i pünä too wəššeeja t'aantis tää.

Tuna seel'ti pünä too wəššəja3 t'ääntis tää.

tuna seel'ti pünä too wəšše -ε -j -a -3 t'ääntis tää

tuna seel'ti pünä too wəši -i -η -i -3 t'ääntis tää

pron	num	n	prev	v	-INS	-v.tense	-INS	-v.pn	n	pp
тот	семь	чудовище	RES	летать	-EP	-PRS	-EP	-[3SG.S]	море	через
that	seven	monster	RES	fly	-EP	-PRS	-EP	-[3SG.S]	sea	through
jener	sieben	Ungeheuer	RES	fliegen	-EP	-PRS	-EP	-[3SG.S]	Meer	durch

Te семь чудовищ улетели за море.

The seven monsters fly away beyond the sea.

Die sieben Ungeheuer fliegen weg hinter das Meer.

Text2.113

Na qum nimti qalleja, tuna jååwal orqilpati qətqintoo.

Na qum nimti qalleja3, tuna jååwal orqilpati

na qum nimti qalle -j -a -3 tuna jååwal orqil -pa -ti

na qum nimti qali -η -i -3 tuna jååwal orqil -mpi -ti

pron	n	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	pron	n	v	-v.tense	-v.pn
эта	человек	там	остаться	-PRS	-EP	-[3SG.S]	тот	дьявол	схватить	-PST.NARR	-3SG.O
this	man	there	stay	-PRS	-EP	-[3SG.S]	that	devil	grasp	-PST.NARR	-3SG.O
dies	Mensch	dort	bleiben	-PRS	-EP	-[3SG.S]	jener	Teufel	(er)greifen	-PST.NARR	-3SG.O

qətqintooqo.

qət -qi -ntoo

qət -qi -n -ti -qo

v -v.nmz -n.case -n.case-poss -n.case

убить -DEB -TRL.2/3SG

kill -DEB -TRL.2/3SG

töten -DEB -TRL.2/3SG

Этот человек там остался, тот дьявол схватил его, чтобы убить.

This man stayed there, the devil grasped him and started killing him.

Dieser Mann blieb dort, dieser Teufel nahm ihn, um ihn zu töten.

Text2.114

Tuna määssimil' il'tati ilqini unnä qompišl't'a, tuna jååwal orqilniti, qumip qəttitil'.

Tuna määssimil' il'tati ilqini unnä qompišl't'a3, tuna

tuna	määs	-simil'	il't'a	-ti	il	-qini	unnä	qompiš	-i	-l't'a	-3	tuna
tuna	mää́t	-simil'	il't'a	-ti	il	-qini	unnä	qompiš	-i	-l't'i	-3	tuna
pron	n	-n.derv.adj	n	-n.case-poss	pp	-n.case	adv	v	-INS	-v.deriv.v	-v.pn	pron
тот	чум	-instr.adj	дед	-3SG	под	-EL	вверх	появиться	-EP	-FREQ4	-[3SG.S]	тот
that	tent	-instr.adj	old.man	-3SG	under	-EL	upwards	appear	-EP	-FREQ4	-[3SG.S]	that
jener	Zelt	-instr.adj	alter.Mann	-3SG	unter	-EL	nach.oben	erscheinen	-EP	-FREQ4	-[3SG.S]	jener

jääwal orqilñiti, qumip qəttitil'.

jääwal orqil -ŋ -i -ti qum -i -p qətti -til'

jääwal orqil -ŋ -i -ti qum -i -m qət -ntil'

n	v	-v.tense	-INS	-v.pn	n	-INS	-n.case	v	-v.nmz
дьявол	схватить	-PRS	-EP	-3SG.O	человек	-EP	-ACC	убить	-PT.PRS
devil	grasp	-PRS	-EP	-3SG.O	man	-EP	-ACC	kill	-PT.PRS
Teufel	(er)greifen	-PRS	-EP	-3SG.O	Mensch	-EP	-ACC	töten	-PT.PRS

Тот дед с чумом из-под земли появился, того дьявола схватил, человек убивающего.

The old man with the tent appeared from under the earth, and grasped the devil who wanted to kill the man.

Der alte Mann mit dem Zelt erschien von unter der Erde, ergriff den Teufel, welcher den Mann töten wollte.

Text2.115

Püt t'iti t'attiñiti, ulla qətteñiti.

Püt t'iti t'attiñiti, ulla qətteñiti.

pü -t t'iti t'atti -ŋ -i -ti ulla qətteŋ -ŋ -i -ti

pü -n t'iti t'atti -ŋ -i -ti ulla qətteŋ -ŋ -i -ti

n	-n.case	pp	v	-v.tense	-INS	-v.pn	preverb	v	-v.tense	-INS	-v.pn
камень	-GEN	с	бросать	-PRS	-EP	-3SG.O	вниз	попасться	-PRS	-EP	-3SG.O
stone	-GEN	with	throw	-PRS	-EP	-3SG.O	down	get	-PRS	-EP	-3SG.O
Stein	-GEN	mit	werfen	-PRS	-EP	-3SG.O	hinab	geraten	-PRS	-EP	-3SG.O

О камень бросил, убил.

He throws the stone, he hits him.

Er wirft den Stein, er trifft ihn.

Text2.116

Niini tuna seel't'i pünä moqinä omtuja, na qumın imap moqinä tattäätit, ontiqinti moqinä miñäätit.

Niini tuna seel't'i pünä moqinä omtuja3, na qumin

niini tuna seel't'i pünä moqinä omtu -j -a -3 na qum -i -n

niini tuna seel't'i pünä moqinä omti -ŋ -i -3 na qum -i -n

adv	pron	num	n	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	pron	n	-INS	-n.case
потом	тот	семь	чудовище	домой	сесть	-PRS	-EP	-[3SG.S]	эта	человек	-EP	-GEN
then	that	seven	monster	home	sit.down	-PRS	-EP	-[3SG.S]	this	man	-EP	-GEN
dann	jener	sieben	Ungeheuer	nach.Hause	sich.hinsetzen	-PRS	-EP	-[3SG.S]	dies	Mensch	-EP	-GEN

imap moqinä tattååtit, ontiqinti moqinä miŋååtit.

ima -p moqinä tattåå -tit ontiqinti moqinä mi -ŋ -åå -tit

ima -m moqinä tattti -tit ontiqinti moqinä mi -ŋ -i -tit

n	-n.case	adv	v	-v.pn	pron	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn
жена	-ACC	обратно	доставить	-3PL.S/O	самому.себе	обратно	дать	-PRS	-EP	-3PL.S/O
woman	-ACC	back	bring	-3PL.S/O	himself	back	give	-PRS	-EP	-3PL.S/O
Ehefrau	-ACC	zurück	bringen	-3PL.S/O	ihm.selbst	zurück	geben	-PRS	-EP	-3PL.S/O

Потом те семь чудовищ обратно сели, жену этого человека обратно принесли, ему самому вернули.

Then the seven monsters return, land, bring the man's wife back and give her back to him.

Dann kommen die sieben Ungeheuer zurück, landen, bringen die Frau des Mannes zurück, und geben sie ihm zurück.

Text2.117

Niini na qum moqinä olamni.

Niini na qum moqinä olamni3.

niini na qum moqinä olam -n -i -3

niini na qum moqinä olam -ŋ -i -3

adv	pron	n	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn
потом	эта	человек	обратно	начать	-PRS	-EP	-[3SG.S]
then	this	man	back	begin	-PRS	-EP	-[3SG.S]
dann	dies	Mensch	zurück	anfangen	-PRS	-EP	-[3SG.S]

Потом этот человек обратно собрался.

Then this man wants to go back.

Dann will dieser Mann zurück.

Text2.118

Tüüpil' wattoominti imantisä moqinä qanna, tuna il't'anti määtti.

Tüüpił'		wəttoominti			imantisä			moqinä	
tüü	-pil'	wəttoo	-min	-ti	ima	-n	-ti	-sä	moqinä
tü	-mpil'	wətti	-mit	-too	ima	-n	-ti	-sä	moqinä
v	-v.nmnz	n	-n.case	-n.case-poss	n	-n.case	-n.case-poss	-n.case	adv
прийти	-PT.PST	след	-PROL	-OBL.2/3SG	жена	-GEN	-OBL.2/3SG	-INSTR	обратно
come	-PT.PST	footstep	-PROL	-OBL.2/3SG	woman	-GEN	-OBL.2/3SG	-INSTR	back
kommen	-PT.PST	Spur	-PROL	-OBL.2/3SG	Ehefrau	-GEN	-OBL.2/3SG	-INSTR	zurück

qənnä3,				tuna il't'anti			määtti.		
qən	-n	-a	-3	tuna	il't'a	-n	-ti	määtt	-ti
qən	-ŋ	-i	-3	tuna	il't'a	-n	-ti	määtt	-nti
v	-v.tense	-INS	-v.pn	pron	n	-n.case	-n.case-poss	n	-n.case
уйти	-PRS	-EP	-[3SG.S]	тот	дед	-GEN	-OBL.2/3SG	чум	-ILL
go.away	-PRS	-EP	-[3SG.S]	that	old.man	-GEN	-OBL.2/3SG	tent	-ILL
weggehen	-PRS	-EP	-[3SG.S]	jener	alter.Mann	-GEN	-OBL.2/3SG	Zelt	-ILL

По пройденной дороге с женой обратно пошел, в чум того деда.

He goes back with his wife the same way he came to the tent of the old man.

Er geht mit seiner Frau auf dem Weg, auf dem er gekommen ist, zurück, bis zu dem Zelt des alten Mannes.

Text2.119

Kun iija qalisa il't'anti määttqit, nätt'ä moqinä qənnä.

Kun iija		qalisa3			il't'anti			määttqit,		nätt'ä moqinä	
kun	iija	qali	-s	-a	-3	il't'a	-n	-ti	määtt	-qit	nätt'ä moqinä
kun	iija	qali	-s	-i	-3	il't'a	-n	-ti	määtt	-qin	nätt'ä moqinä
pron	n	v	-v.tense	-INS	-v.pn	n	-n.case	-n.case-poss	n	-n.case	adv
где	ребёнок	остаться	-PST	-EP	-[3SG.S]	дед	-GEN	-OBL.2/3SG	чум	-LOC	туда
where	child	stay	-PST	-EP	-[3SG.S]	old.man	-GEN	-OBL.2/3SG	tent	-LOC	there
wo	Kind	bleiben	-PST	-EP	-[3SG.S]	alter.Mann	-GEN	-OBL.2/3SG	Zelt	-LOC	dorthin

qənnä3.

qən	-n	-a	-3
qən	-ŋ	-i	-3
v	-v.tense	-INS	-v.pn
уйти	-PRS	-EP	-[3SG.S]
go.away	-PRS	-EP	-[3SG.S]
weggehen	-PRS	-EP	-[3SG.S]

Где ребенок остался в чуме деда, туда обратно пошел.

He goes back where the child has stayed in the tent of the old man.

Er geht dorthin zurück, wo das Kind im Zelt des Alten geblieben ist.

Text2.120

Tulin'n'a na il't'anti määtti.

Tulin'n'a3		na	il't'anti		määtti.				
tulin'	-n'	-a	-3	na	il't'a	-n	-ti	määtt	-ti
tuliš	-ŋ	-i	-3	na	il't'a	-n	-too	määtt	-nti
v	-v.tense	-INS	-v.pn	pron	n	-n.case	-n.case-poss	n	-n.case
прийти	-PRS	-EP	-[3SG.S]	эта	дед	-GEN	-OBL.2/3SG	чум	-ILL
come	-PRS	-EP	-[3SG.S]	this	old.man	-GEN	-OBL.2/3SG	tent	-ILL
kommen	-PRS	-EP	-[3SG.S]	dies	alter.Mann	-GEN	-OBL.2/3SG	Zelt	-ILL

Дошел до чума до этого деда.

He goes as far as the tent of the old man.

Er geht bis zum Zelt des Alten.

Text2.121

Niini määtt šeer nu imantisä šinnu.

Niini	määtt	šeer nu3		imantisä		šinnu.				
niini	määtt	šeer	-n	-u	-3	ima	-n	-ti	-sä	šinnu
niini	määtt	šeer	-ŋ	-i	-3	ima	-n	-ti	-sä	šinnu
adv	n	v	-v.tense	-INS	-v.pn	n	-n.case	-n.case-poss	-n.case	pron
потом	чум	войти.внутри	-PRS	-EP	-[3SG.S]	жена	-GEN	-OBL.2/3SG	-INSTR	оба
then	tent	go.in(to)	-PRS	-EP	-[3SG.S]	woman	-GEN	-OBL.2/3SG	-INSTR	both
dann	Zelt	hineingehen	-PRS	-EP	-[3SG.S]	Ehefrau	-GEN	-OBL.2/3SG	-INSTR	beide

Потом в чум вошли с женой оба.

Then both go into the tent.

Dann gehen sie beide ins Zelt.

Text2.122

Ijal'a aamta il't'anti qööqit: "Tuna mat kuttar omtilimpap".

Ijal'a	aamta3	il't'anti		qööqit:	"Tuna mat kuttar						
ijja	-l'a	aamta	-3	il't'a	-n	-ti	qöö	-qit	tuna	mat	kuttar

ijja	-l'a	åãmti	-3	il't'a	-n	-ti	qöö	-qin	tuna	man	kuttar
n	-n.deiv.n	v	-v.pn	n	-n.case	-n.case-poss	pp	-n.case	pron	pron.pers	adv
ребёнок	-DIM	сидеть	-[3SG.S]	дед	-GEN	-OBL.2/3SG	рядом	-LOC	тот	1SG	как
child	-DIM	sit	-[3SG.S]	old.man	-GEN	-OBL.2/3SG	beside	-LOC	that	1SG	how
Kind	-DIM	sitzen	-[3SG.S]	alter.Mann	-GEN	-OBL.2/3SG	neben	-LOC	jener	1SG	wie

omtiltimpap".

omtilti -mpa -p

omtilti -mpi -m

v	-v.tense	-v.pn
посадить	-PST.NARR	-1SG.O
seat	-PST.NARR	-1SG.O
(hin)setzen	-PST.NARR	-1SG.O

Ребенок сидит рядом с дедом: "Так, я как посадил."

The child is sitting next to the old man: "Exactly like I left him."

Das Kind sitzt neben dem Alten: "Genauso, wie ich ihn hingesetzt habe."

Text2.123

Niini il't'a nul't'ik kätijiti: "Kul'söl' qum moqinä qəŋqo tənirpa3.

Niini	il't'a	nul't'ik	kätijiti:	"Kul'söl'	qum	moqinä	qəŋqo				
niini	il't'a	nul't'i -k	kəti -ŋ -i -ti	kul'söl'	qum	moqinä	qən				
niini	il't'a	nul't'i -k	kəti -ŋ -i -ti	kul'il'	qum	moqinä	qən				
adv	n	pr	-n.deriv.adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn	adj	n	adv	v
потом	дед	такой	-ADV	сказать	-PRS	-EP	-3SG.O	простой	человек	домой	уйти
then	old.man	so	-ADV	say	-PRS	-EP	-3SG.O	simply	man	home	go.away
dann	alter.Mann	so.einer	-ADV	sagen	-PRS	-EP	-3SG.O	einfach	Mensch	nach.Hause	weggehen

tənirpa3.

tənirpa -3

tənirpi -3

v	-v.pn
думать	-[3SG.S]
think	-[3SG.S]
denken	-[3SG.S]

Потом дед так сказал: "Простой человек домой отправиться думает."

Then the old man says: "The simple man thinks that he will go home."

Dann sag der alte Mann: "Der einfache Mann denkt, dass er nach Hause gehen wird."

Text2.124

Pooqit máátan ááqqin suurim niŋŋinti, pollol' qaqllooqit saralpa.

Pooqit	máátan	ááqqin	suurim	niŋŋinti	3,	pollol'						
poo	-qit	mááat	-a	-n	ááq	-qin	suurim	niŋŋi	-nt	-i	-3	pollol'
poo	-qin	mááat	-i	-n	áák	-qin	suurip	niŋki	-nt	-i	-3	pollol'
n	-n.case	n	-INS	-n.case	n	-n.case	n	v	-v.mood	-INS	-v.pn	adj
улица	-LOC	чум	-EP	-GEN	вход.в.чум	-LOC	зверь	стоять	-LAT	-EP	-[3SG.S]	крытой
street	-LOC	tent	-EP	-GEN	entrance	-LOC	wild.animal	stand	-LAT	-EP	-[3SG.S]	covered
Jahr	-LOC	Zelt	-EP	-GEN	Eingang	-LOC	wildes.Tier	stehen	-LAT	-EP	-[3SG.S]	bedeckt

qaqllooqit saralpa

qaqloo	-qit	saral	-pa	-3
qaqli	-qin	saral	-mpi	-3
n	-n.case	v	-v.tense	-v.pn
нарты	-LOC	привязать	-PST.NARR	-[3SG.S]
sledge	-LOC	bind	-PST.NARR	-[3SG.S]
Rentierschlitten	-LOC	anbinden	-PST.NARR	-[3SG.S]

Ha uulce y dverey zver' stoit, v krytoy narthe zapryazhen.

On the street, at the door, there is a wild animal yoked in a sledge.

Auf der Straße, bei der Tür steht ein wildes Tier, welches in ein Rentierschlitten eingespannt ist.

Text2.125

Kul'šöl' qum nii šeernjā na pollol' qaqlonti i suurip üüqiltenti.

Kul'šöl'	qum	nii	šeernjā	na	pollol'	qaqlonti	i	suurip		
kul'šöl'	qum	nii	šeer	-njā	na	pollol'	qaqlo	-nti	i	suurip
kul'il'	qum	nii	šeer	-njā	na	pollol'	qaqli	-nti	i	suurip
adj	n	adv	v	-v.mood.pn	pron	adj	n	-n.case	conj	n
простой	человек	сюда/туда	войти.внутри	-IMP.3SG.S	эта	крытой	нарты	-ILL	и	зверь
simply	man	here/there	go.in(to)	-IMP.3SG.S	this	covered	sledge	-ILL	and	wild.anima
einfach	Mensch	hierher/dorthin	hineingehen	-IMP.3SG.S	dies	bedeckt	Rentierschlitten	-ILL	und	wildes.Tie

üüqiltenti.

üüqiltenti -ŋ -i -ti

üüqiltenti -ŋ -i -ti

v	-v.tense	-INS	-v.pn
тащить	-PRS	-EP	-3SG.O
pull	-PRS	-EP	-3SG.O
ziehen	-PRS	-EP	-3SG.O

Простой человек туда пусть войдет в эту крытую нарту и зверь потащит.

The simple man should climb onto the sledge and pull the wild animal there.

Der einfache Mensch soll in den Rentierschlitten reinklettern und das wilde Tier dorthin ziehen.

Text2.126

Kuššat wəttooqit qənta, ponä iki mannimpinija”.

Kuššat wəttooqit qənta3, ponä iki mannimpinija”.

kuššat wəttoo -qit qə -nta -3 ponä iki manni -mpi -inija

kuššat wətti -qin qən -nti -3 ponä iki manti -mpi -injä

pron.int	n	-n.case	v	-v.deriv.v	-v.pn	adv	ptcl	v	-v.deriv.v	-v.mood.pn
когда	след	-LOC	уйти	-IPFV	-[3SG.S]	наружу	NEG.IMP	взглянуть	-DUR	-IMP.3SG.S
when	footstep	-LOC	go.away	-IPFV	-[3SG.S]	out(side)	NEG.IMP	look.at	-DUR	-IMP.3SG.S
wann	Spur	-LOC	weggehen	-IPFV	-[3SG.S]	nach.außen.(hin)	NEG.IMP	anblicken	-DUR	-IMP.3SG.S

Когда-то по дороге поедет, наружу пусть не смотрит.

When he is going on that path he should no look outside.

Wenn er auf dem Weg geht, soll er nicht nach außen schauen.

Text2.127

Kuššan mol uttit'a - “Na qaj, moqinä tulin'n'ak maätqäk!”

Kuššan mol uttit'a3 - “Na qaj, moqinä tulin'n'ak

kuššan mol utti -t'a -3 - na qaj moqinä tulin' -n' -a -k

kuššat mol uti -nti -3 - na qaj moqinä tuliš -in -i -k

pron.int	ptcl	v	-v.deriv.v	-v.pn	-	pron	pron	adv	v	-v.tense	-INS	-v.pn
когда	что	остановиться	-IPFV	-[3SG.S]	-	эта	кто/что	домой	прийти	-PRS	-EP	-1SG.S
when	what	come.to.a.stop	-IPFV	-[3SG.S]	-	this	who/what	home	come	-PRS	-EP	-1SG.S
wann	was	stehen.bleiben	-IPFV	-[3SG.S]	-	dies	wer/was	nach.Hause	kommen	-PRS	-EP	-1SG.S

maätqäk!”

maät -qäk

maät -qäk

n	-n.case-poss
---	--------------

чум -ILL/LOC/EL.1SG

tent -ILL/LOC/EL.1SG

Zelt -ILL/LOC/EL.1SG

*Когда нарта остановился - "Вот оно что, домой я добрался в свой чум!"**As the sledge stops, he says - "This is my tent, I have come home."**Als der Schlitten stehenbleibt, sagt er - "Das ist mein Zelt, ich bin nach Hause gekommen."***Text2.128**

“Niini nääti ponä tantiŋu”.

“Niini nääti ponä tantiŋu”.

niini nääti ponä tanti -ŋu

niini nääti ponä tanti -ŋjǝ

adv adv adv v -v.mood.pn

потом затем наружу выйти -IMP.3SG.S

then then out(side) go.out -IMP.3SG.S

dann dann nach.außen.(hin) ausgehen -IMP.3SG.S

*"Потом наружу пусть выйдет."**"Then he should get out."**"Dann soll er rausgehen."***Text2.129**

Niini ponä t'ap tanta - “Onäk määnmǝ, moŋinä ŧip tattimpa!”

Niini ponä t'ap tanta³ - “Onäk määnmǝ, moŋinä ŧip

niini ponä t'ap tanta -3 - onäk määnmǝ -mi moŋinä ŧip

niini ponä t'ap tanti -3 - onäk määtmǝ -mi moŋinä ŧim

adv adv adv v -v.pn - pron n -n.case-poss adv pron.pers

потом наружу только выйти -[3SG.S] - я.сам чум -1SG домой ACC.1SG

then out(side) only go.out -[3SG.S] - myself tent -1SG home ACC.1SG

dann nach.außen.(hin) nur ausgehen -[3SG.S] - ich.selbst Zelt -1SG nach.Hause ACC.1SG

tattimpa³!”

tatti -mpa -3

tatti -mpi -3

v -v.tense -v.pn

доставить -PST.NARR -[3SG.S]

bring -PST.NARR -[3SG.S]

bringen -PST.NARR -[3SG.S]

*"Потом наружу вышел - и мой собственный чум, домой меня привез!"**"Then he went outside - my tent, he took me home."**"Dann ist er nach draußen gegangen - mein Zelt, er hat mich nach Hause gebracht."***Text2.130**

"Niini soma qosti iitiqimtu".

"Niini soma qosti iitiqimtu".

niini soma qosti iiti -qimtu

niini soma qosti iiti -qimtu

adv adj n v -v.mood.pn

потом хороший подарок повесить -IMP.3SG.O

then good present hang -IMP.3SG.O

dann gut Geschenk aufhängen -IMP.3SG.O

*"Потом хороший подарок пусть повесит."**"Then he should hang up a good present."**"Dann soll er ein gutes Geschenk aufhängen."***Text2.131**

Nimti naati na maatqin iliqolamni, na onti maatqinti.

Nimti naati na maatqin iliqolamni3, na onti maatqinti.

nimti naati na maat -qin iliqolam -n -i -3 na onti maat -qinti

nimti naati na maat -qin ili- -qo olam -q -i -3 na onti maat -qinti

adv adv pron n -n.case v -v.inf v -v.tense -INS -v.pn pron pron n -n.case-poss

там затем эта чум -LOC стать.жить -PRS -EP -[3SG.S] эта он.сам чум -ILL/LOC /EL.3SG

there then this tent -LOC begin.to.live -PRS -EP -[3SG.S] this himself tent -ILL/LOC /EL.3SG

dort dann dies Zelt -LOC angangen.zu.leben -PRS -EP -[3SG.S] dies er.selbst Zelt -ILL/LOC /EL.3SG

*"Там далее в этом чуме стал жить, в этом своем чуме."**"Then he began to live in this tent, in his tent."**"Dann hat er angefangen in diesem Zelt, in seinem Zelt zu leben."***Text2.132**

Numit too najnti t'aptä.

Numit too najnti t'aptä.

numit too najnti t'aptä

numit too najnti t'aptä

adv adv pron n

по.этой.месте туда вот.он.есть сказка

along there there.is tale

entlang dorthin es.gibt Märchen

До этого вот она есть, сказка.

The fairytale lasts until here.

Das Märchen dauert bis hierhin.

NOS